

IZVJEŠTAJ O REAKREDITACIJI USTANOVE VISOKOG OBRAZOVANJA

Fakulteta za menadžment Herceg Novi, Univerzitet „Adriatik“

Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja Crne Gore dana 11. juna 2024. godine je donijela Odluku o obrazovanju komisije za reakreditaciju Fakulteta za menadžment Herceg Novi, Univerzitet „Adriatik“, (02-607/24-65/7 VPI, 11. jun 2024.).

Komisija je imala zadatak da razmotri zahtjev za reakreditaciju Fakulteta za menadžment Herceg Novi, Univerzitet „Adriatik“ sa izvještajem o samoevaluaciji i ostalom relevantnom dokumentacijom, te da na osnovu neposredne provjere činjeničnog stanja, dostavi Agenciji izvještaj o reakreditaciji Fakulteta za menadžment Herceg Novi, Univerzitet „Adriatik“, njegove usklađenosti sa akademskim i profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i kriterijumima.

Komisija je detaljno proučila zahtjev za reakreditaciju sa izvještajem o samoevaluaciji Fakulteta za menadžment Herceg Novi, Univerzitet „Adriatik“, dopunu dokumentacije kao i drugu priloženu dokumentaciju. U cilju neposredne provjere činjeničnog stanja, Komisija je obavila posjetu Fakulteta za menadžment Herceg Novi, Univerzitet „Adriatik“, dana 16. jula 2024. tokom koje su obavljani razgovori sa upravom fakulteta, rukovodiocima studijskih programa, nastavnicima, studentima, stručnim službama, diplomantima i spoljnim zainteresovanim stranama.

Na osnovu predate i tražene dopunjene dokumentacije, a poštujući Zakon o visokom obrazovanju Crne Gore, Pravila o postupku reakreditacije i Standarde i smjernice za reakreditaciju propisane od strane Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, kao i ostale propise koji regulišu oblast visokog obrazovanja, Komisija je stekla uvid u sve elemente koji su bili neophodni za donošenje reakreditacionog stava o ispunjenosti standarda.

U skladu sa prethodno navedenim, Komisija dana 02. 08. 2024. podnosi Agenciji sljedeći izvještaj o akreditaciji Fakulteta za menadžment Herceg Novi, Univerzitet „Adriatik“.

OPŠTI PODACI

Naziv univerziteta:	Univerzitet „Adriatik“
Naziv fakulteta/organizaciona jedinica:	Fakultet za menadžment Herceg Novi
Studijski programi:	<ul style="list-style-type: none"> Osnovni akademski studijski program “Menadžment” – 180 ECTS, Postdiplomski master studijski program “Poslovni menadžment” – 120 ECTS
Naučna oblast:	Društvene nauke

**Obrazac za
IZVJEŠTAJ O REAKREDITACIJI USTANOVE
sa uputstvom**

Komisija u ocjeni ispunjenosti standarda i njihovih kriterijuma za eksternu evaluaciju ustanove koristi sljedeće kriterijume za ocjenjivanje:

- Eliminacioni kriterijum u slučaju kada neispunjavanje standarda ili njegovih elemenata uslovljava negativan reakreditacioni stav - odbijanje zahtjeva za reakreditaciju;
- Potreban kriterijum u slučaju kada standard ili njegovi kriterijumi nijesu ispunjeni, ali se proces reakreditacije i realizacija studijskih programa mogu nastaviti ako kriterijum može biti ispunjen u periodu koji je određen preporukom komisije.

U komentarima, eksperti u komisiji daju svoje jedinstveno mišljenje o:

- ispunjenosti ili djelimičnoj ispunjenosti standarda i njegovih elemenata,
- mjeri usklađenosti organizacije rada ustanove i planirane realizacije studijskih programa sa važećim standardima, nacionalnim dokumentima i dokumentima Evropskog prostora visokog obrazovanja,
- potrebi za dodatnim objašnjenjima,
- preporuci za ispunjavanje standarda i kriterijuma,
- korekcijama koje je potrebno pripremiti i korekcijama koje je potrebno izvršiti,
- rokovima za korekcije,
- prednostima i nedostacima ispunjenosti određenih standarda, odnosno kriterijuma,
- svim ostalim pitanjima koja se tiču ocjene ispunjenosti standarda, odnosno kriterijuma.

Početna faza ispunjenosti standarda ili pojedinačnog kriterijuma podrazumijeva da je plan za njegovo ispunjavanje odobren od organa upravljanja ustanovom ili organizacionom jedinicom, ili da je započeta implementacija standarda, odnosno kriterijuma.

STANDARD 1. POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA

Ustanove treba da imaju politiku obezbjeđenja kvaliteta koja je javna i koja predstavlja dio njihovog strateškog upravljanja. Unutrašnji akteri treba da izgrađuju i implementiraju ovu politiku kroz odgovarajuće strukture i procese, uz uključivanje spoljnih aktera.

Smjernice:

Politike i procesi su glavni nosioci koherentnog sistema za obezbjeđenje kvaliteta ustanove koji obrazuje ciklus za stalno poboljšanje i doprinosi odgovornosti ustanove. Takav sistem pruža podršku razvoju kulture kvaliteta u kojoj svi unutrašnji akteri preuzimaju odgovornost za kvalitet i uključeni su u obezbjeđenje kvaliteta na svim nivoima ustanove. Kako bi se to i omogućilo, politika ima formalan status i javno je dostupna.

Politike obezbjeđenja kvaliteta su najdjelotvornije kad odražavaju odnos između istraživačkog rada, učenja i nastave, te uzimaju u obzir nacionalni kontekst u kojem ustanova djeluje, institucionalni kontekst, kao i njen strateški pristup. Takvom politikom pruža se podrška:

- organizaciji sistema za obezbjeđenje kvaliteta;
- odsjecima, školama, fakultetima i drugim organizacionim jedinicima, kao i upravi ustanove, zaposlenim pojedincima i studentima, da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvaliteta;
- akademskom integritetu i slobodama, pri čemu se budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara;
- zaštiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih;
- uključivanju spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta.

Politika se provodi kroz niz procesa za unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta koji omogućavaju učešće cjelokupne ustanove. Odluku o tome na koji način će se politika sprovesti, pratiti i revidirati donosi ustanova.

Politikom obezbjeđenja kvaliteta takođe su obuhvaćeni i svi kriterijumi aktivnosti ustanove, koji su podugovoreni ili koje realizuju druge strane.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Politika obezbjeđenja kvaliteta formalno usvojena i javno dostupna (datum usvajanja, internet stranica sa javno dostupnim dokumentom).	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Fakultet za menadžment Herceg Novi (u daljem tekstu: FMHN ili Fakultet) se kontinuirano i transparentno bavi pitanjima kvaliteta, kao i unapređenjem nastavnih i naučnih procesa i aktivnosti. FMHN implementira politiku obezbjeđenja kvaliteta kroz više formalno usvojenih (od strane Veća ili drugih nadležnih organa) akata koji su javno dostupni na sajtu.

Takođe, Vizija FMHN odražava posvećenost kvalitetu kroz sledeće konstatacije "da postanu prepoznatljiv centar visokog nivoa kvaliteta obrazovanja". Navodi se "Fakultet nastoji da kreira takav sistem kvaliteta, koji će garantovati efikasan i efektivan monitoring postojećih i razvoj novih studijskih smerova, uz stalno unapređenje i implementaciju novih metoda i sredstava u obrazovanju". U okviru ciljeva je istaknuto: "da unapređuje i obezbeđuje kvalitet visokog obrazovanja na Fakultetu i time da doprinos razvoju lokalne i nacionalne zajednice". Kao jedan od zadataka navodi se: "očuvanje i unapređenje postojećeg sistema kvaliteta". Sve navedeno, govori u prilog jasnog opredeljenja Fakulteta za pitanja kvaliteta.

Dokumenta relevantna za obezbeđenje kvaliteta su:

1. Statut - usvojen 15.11.2021. od strane Skupštine osnivača i javno dostupan (prečišćen tekst).
2. Pravilnik o obezbeđenju kvaliteta rada - usvojen 09.01.2009. od strane Veća fakulteta i javno dostupan.
3. Pravilnik o samovrednovanju kvaliteta studijskog programa, nastave, rada nastavnika i službi - usvojen 09.01.2009. od strane Veća fakulteta i javno dostupan.
4. Strategija obezbeđenja kvaliteta - usvojena od strane Veća 03.10.2018. i javno dostupna.
5. Etički kodeks FMHN - usvojen 09.01.2009. od strane Veća fakulteta i javno dostupan.

Statutom FMHN definisano je i predviđeno više aspekata u vezi sa obezbeđenjem kvaliteta, i to: Članom 34 - "Veće fakulteta utvrđuje i sprovodi postupke ocene kvaliteta nastave"; Članom 59 - Samovrednovanje i ocena kvaliteta; Članom 60 - "Upravni odbor obrazuje posebna tela za sprovođenje kontrole kvaliteta, uključujući njihov delokrug rada, dinamiku i način rada"; Članovima 80. i 81. - predviđa se iznošenje mišljenja studenata o kvalitetu nastave i radu akademskog osoblja.

Pravilnikom o obezbeđenju kvaliteta rada utvrđuju se postupci i mere za obezbeđenje kvaliteta studijskih programa, pedagoškog i stručnog rada nastavnika i saradnika, rada studenata, nenastavnog osoblja, udžbenika i drugog nastavnog i ispitnog materijala, prostora i opreme, finansiranja i upravljanja, kao i drugih pratećih delatnosti FMHN.

Pravilnikom o samovrednovanju se propisuje: cilj i područja samovrednovanja; odgovornost za samovrednovanje; nadležnosti za samovrednovanje i organi samovrednovanja; dinamika i način samovrednovanja; postupci/izvori samovrednovanja; indikatori kvaliteta i merila za (samo)vrednovanje; instrumenti samovrednovanja; procedura sprovođenja samovrednovanja anketiranjem; izvještaj o sprovedenom samovrednovanju Fakulteta.

Cilj postavljen Strategijom je da se obezbedi permanentna kontrola i unapređenje kvaliteta svih nastavnih, naučno-istraživačkih i vannastavnih aktivnosti Fakulteta. Takođe, definisane su mere za obezbeđenje i unapređenje kvaliteta (član 3), kao i subjekti obezbeđenja kvaliteta, uključujući sve zaposlene u nastavnim i naučno-istraživačkim procesima, kao i procesima podrške; studente; Komisiju za kvalitet (član 4).

Etičkim kodeksom se ističe, članom 1: da je akademsko osoblje dužno dostizati i unapređivati standarde kvaliteta, posebno u razvoju nastavnih programa, međuinstitucionalnoj saradnji, programima mobilnosti i integrisanih programa studija, obuke i istraživanja; članom 5: da vannastavne aktivnosti akademskog osoblja ne smeju ugrožavati kvalitet nastavnog i naučnog rada.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Politika podržava organizaciju sistema za obezbeđenje kvaliteta.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Politika ustanove podržava organizaciju sistema za obezbeđenje kvaliteta kroz primenu Statuta i usvojenih pravilnika. Relevantna akta u vezi sa obezbeđenjem kvaliteta su formalno usvojena i javno dostupna. Članom 60 Statuta predviđeno je da "Upravni odbor obrazuje posebna tela za sprovođenje kontrole kvaliteta". Takođe, Upravni odbor je u Izjavi 497/18 (od 20.11.2018.) potvrdio opredeljenje Fakulteta da razvija kvalitet prema standardima i smernicama usvojenim za Evropski prostor visokog obrazovanja.

Strategijom Fakulteta definisani su relevantni subjekti za obezbeđenje kvaliteta i formulisani ciljevi. Pravilnikom o obezbeđenju kvaliteta rada takođe, su definisani subjekti obezbeđenja kvaliteta, i to: nastavnici i saradnici, nenastavno osoblje, studenti, Komisija za obezbeđenje kvaliteta, Komisija za nastavne planove i programe, Komisija za unapređenje kvaliteta, Komisija za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta.

Standardi i postupci za obezbeđenje kvaliteta sastavni su deo Pravilnika o samovrednovanju i njihova je implementacija pod nadzorom Komisije za praćenje sistema kvaliteta. U proces samovrednovanja uključeni su svi organi, organizacione jedinice i službe Fakulteta, u skladu sa Standardima i postupcima za obezbeđenje kvaliteta i ostalim normativnim aktima. Samovrednovanje sprovodi Komisija za samovrednovanje, a zajedno sa Komisijom za obezbeđenje kvaliteta sačinjava Izveštaj o samovrednovanju (član 62 Pravilnika o samovrednovanju).

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
------------	---------------------	------------------------------

<p>c. Politika podržava organizacione jedinice kao i pojedinačno zaposlene, a studenti se podstiču da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbeđenja kvaliteta.</p>	<p><u>Ispunjeno</u></p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Politika ustanove podržava i podstiče organizacione jedinice, zaposlene i studente da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbeđenja kvaliteta.</p> <p>Pravilnikom o obezbeđenju kvaliteta rada su definisani subjekti obezbeđenja kvaliteta, i to: nastavnici i saradnici, nenastavno osoblje, studenti, Komisija za obezbeđenje kvaliteta, Komisija za nastavne planove i programe, Komisija za unapređenje kvaliteta, Komisija za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta. Strategijom su definisani subjekti obezbeđenja kvaliteta, uključujući sve zaposlene u nastavnim i naučno-istraživačkim procesima, kao i procesima podrške; studente; Komisiju za kvalitet (član 4).</p> <p>U Izveštaju o samoevaluaciji se navode članovi Komisije za obezbeđenje i unapređenje kvaliteta (odluka Veća 12/24-1 od 12.02.2024, Prilog C13.5). Strukturu ove Komisije čine nastavnici, saradnici, studenti i vannastavno osoblje. Dakle, ovi subjekti imaju mogućnost da, preko Komisije za obezbeđenje i unapređenje kvaliteta, daju konkretne predloge za poboljšanje kvaliteta.</p> <p>Studenti imaju uticaj na postupak kontrole i obezbeđenje kvaliteta kroz učešće predstavnika Parlamenta u Veću i Upravnom odboru Fakulteta (Prilog 1.c.4), kao i učešćem u Komisiji za obezbeđenje kvaliteta.</p> <p>Član 81 Statuta - Student ima pravo da iskaže mišljenje o kvalitetu nastave i radu akademskog osoblja; Član 82 - student ima pravo prigovora na kvalitet nastave ili ocene. Studenti Fakulteta prema posebnom obrascu u online formatu (Anketni listić FMHN (Prilog 1.c.1) ocenjuju svaki pojedinačni predmet i svakog profesora, odnosno saradnika, koji izvodi nastavu ili vežbe i druge nastavne aktivnosti na Fakultetu.</p> <p>Pozitivno mogu biti ocenjene sledeće činjenice:</p> <p>Članom 16 Pravilnika o obezbeđenju kvaliteta predviđeno je sprovođenje ankete nastavnika i studenata o radu organa, pojedinaca i službi fakulteta.</p> <p>Članom 16 Pravilnika o samovrednovanju predviđeni su postupci anketiranja studenata, nastavnog in nenastavnog osoblja, kao i poslodavca.</p> <p>Na zahtev, dato je objašnjenje na kojim telima (organima) se razmatraju rezultati Ankete.</p> <p>Na zahtev, dati su rezultati anketiranja za školsku godinu 2021/22. Na zahtev, dato je objašnjenje u vezi sa internim aktima kojima je regulisan ovaj proces.</p>		
<p>Kriterijum</p>	<p>Ocjena ispunjenosti</p>	<p>Kriterijum za reakreditaciju</p>
<p>d. Politika podržava akademski integritet i slobode, pri čemu se budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara.</p>	<p><u>Ispunjeno</u></p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Članom 4 Statuta navodi se da je delatnost Fakulteta zasnovana na akademskim slobodama, na otvorenosti prema javnosti, na saradnji i partnerstvu zaposlenih na Fakultetu, na principima uspostavljanja evropskih standarda visokog obrazovanja i istraživanja i stvaranju mogućnosti za sticanje visokog obrazovanja tokom čitavog života. Statutom se posebno definišu pitanja akademskih prevara i poništavanja stečenih diploma u određenim slučajevima (članovi 97, 98, 99 i 100).</p> <p>U izjavi o autonomiji sa odgovornošću potvrđuje se spremnost Fakulteta da poštuje principe autonomije i odgovornosti (Prilog C13.1).</p> <p>Fakultet ima usvojen Etički kodeks (Prilog C13.7) i Etičku povelju (Prilog 1.d.3). Oba dokumenta su javno dostupna. Članom 2 Etičkog kodeksa zabranjen je svaki oblik prepisivanja i korišćenja nedopuštenih pomagala na ispitima, kao i drugih vidova obmanjivanja i prevare od strane studenata. Postoji Prilog 11.b.5: Odluka dekana o obavezi provere autentičnosti (primeri su dati kroz Priloge 3.h.1 i 3.h.2).</p> <p>U prilogu su date Odluke o usvajanju Etičkog kodeksa i Etičke povelje – Prilozi 1.d.1. i 1.d.2.</p> <p>Na zahtev, pružen je uvid u Izveštaj Etičkog odbora.</p> <p>Članom 12 Pravilnika o postupku i načinu ispitivanja i ocenjivanja - Ukoliko se prilikom izrade kolokvijuma utvrdi da student prepisuje ili se na kolokvijumu koristi nedozvoljenim sredstvima</p>		

(upotreba mobilnog telefona, slušalica i sl.) nastavnik, odnosno saradnik u nastavi će studentu oduzeti test. O tome će se sačiniti službena beleška na samom testu, na osnovu čega će predmetni nastavnik uputiti zahtev dekanu Fakulteta s predlogom izricanja disciplinskih mera. Članom 86 Statuta se pominje Disciplinska komisija. Disciplinska odgovornost studenata je regulisana Pravilnikom (Prilog 3.k.1). Dato je, na zahtev, pojašnjenje da nije bilo slučajeva koje bi razmatrala Disciplinska komisija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Politika štiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmerene protiv studenata ili zaposlenih.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Politika Fakulteta štiti od netolerantnosti bilo koje vrste, kroz Etički kodeks i Etičku povelju. Etičkim kodeksom je definisana profesionalna odgovornost, prema studentima, kolegama i instituciji. Opšte odredbe Etičkog kodeksa ukazuju da fakultetska zajednica odražava kulturnu, društvenu, političku, filozofsku, versku i ekonomsku raznovrsnost, što je izuzetno blago koje treba u potpunosti uvažavati.

Profesionalna odgovornost - član 1 Etičkog kodeksa: Profesionalna sloboda, naučna radoznalost i istraživački duh ne mogu biti opravdanje za povredu osnovnih prava čoveka i dostojanstva kolega ili drugih građana.

Odgovornost prema studentima i odgovornost studenata - član 2 Etičkog kodeksa: Zabranjen je svaki oblik diskriminacije studenata po osnovu rase, boje kože, nacionalne pripadnosti, društvenog i etničkog porekla, veze sa nekim manjinskim narodom ili nacionalnom zajednicom, jezika, vere ili uverenja, političkog ili drugog mišljenja, pola, rodnog identiteta, seksualne orijentacije, zdravstvenog stanja, invaliditeta, starosne dobi, imovinskog stanja, bračnog i porodičnog stanja, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugih ličnih svojstava. Član 2 Etičke povelje: Poštovanje pojedinca postavlja ustanovama zadatak da zaštite svakoga ko doprinosi njihovoj obrazovnoj i istraživačkoj misiji, bilo kao zainteresovana strana ili kao subjekt. To zahteva pravedan odnos prema različitim članovima akademske zajednice, uključujući ljude ranjive po bilo kom osnovu. Članom 9 (Poštovanje ličnosti pojedinca) Etičke povelje se ističe da ustanova treba da promovira princip jednakih mogućnosti i zabranjuje se bilo kakva diskriminacija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Politika podržava uključivanje spoljnih aktera u obezbeđenje kvaliteta.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Fakultet podržava uključivanje spoljnih aktera u obezbeđenje kvaliteta.

Fakultet je u toku 2014. godine bio u programu evaluacije sprovedene od strane Evropske asocijacije univerziteta (EUA), program IEP (Institutional Evaluation Programme). Oficijelnim izveštajem – Evaluation Report pozitivno je ocenjen rad Fakulteta (stekao je pravo da na svojim dokumentima, kao znak priznanja kvaliteta, nosi logo IEP). Ovaj izveštaj o evaluaciji je javno dostupan. Pozitivna ocena je dobijena i 2017/2018. Na zahtev, izveštaj je dat na uvid.

Članom 9 Pravilnika o obezbeđenju kvaliteta predviđeno je sprovođenje ankete poslodavaca.

Fakultet ima potpisane sporazume o saradnji sa brojnim privrednim organizacijama (za pet godina 74 sporazuma). Ovim sporazumima su predviđeni različiti oblici saradnje sa značajnim implikacijama na obezbeđenje kvaliteta. Takođe, priložena je Anketa poslodavca (Prilog 7.c.1).

Preporuke u vezi unapređenja standarda

1. Usaglasiti interna akta. Postoje terminološke neusklađenosti koje se odnose na to koja tela se bave pitanjima kvaliteta (pravilnici, strategija i ostala akta).
2. Apdejtovati i inovirati Statut po pitanju tela koja se bave kvalitetom. Nadležnosti komisija koja se bave kvalitetom nisu definisane Statuom.
3. Unaprediti šemu (Organizacija sistema za obezbeđenje kvaliteta). Dopuniti je u delu koji se odnosi na tela koja se bave kvalitetom.
4. Unapređenja pitanja u anketnom listiću:
 - a- Pitanje: Da li redovno pohađate nastavu može biti predmet unapređenja, budući da su ponuđeni odgovori samo DA ili NE. U proces analize bi trebalo da budu uključeni odgovori studenata koji su pohađali barem 50% ili više procenata nastave. Ovo bi doprinelo većem stepenu pouzdanosti dobijenih podataka.
 - b- Obim nastavnog sadržaja odgovara predviđenom fondu časova na predmetu?
Moguće je da studenti ne mogu dati preciznu ocenu kod ovog pitanja (osim subjektivnog stava), odnosno mogu jedino ukoliko su upoznati sa pravilima akreditacije i predviđenim opterećenjem.
 - c- Pitanje "saradnik je bio objektivan i nepristrasan u ocenjivanju studenata" je diskutabilno. Da li saradnik ima pravo da ocenjuje?

STANDARD 2. IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA

Ustanove treba da imaju procese za izradu i odobravanje programa. Programi treba da budu izrađeni na takav način da ispunjavaju ciljeve koji se pred njih postavljaju, kao i predviđene ishode učenja. Kvalifikacije do kojih programi vode treba da budu jasno određene i predstavljene, i da se pozivaju na tačan nivo u okviru nacionalnog kvalifikacionog okvira za visoko obrazovanje, a samim tim i na Kvalifikacioni okvir u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Smjernice:

Studijski programi predstavljaju suštinu nastavne misije ustanova visokog obrazovanja. Kroz njih se studentima pružaju akademska znanja i vještine, kao i prenosive vještine koje mogu uticati na njihov lični razvoj i naići na primjenu u njihovim budućim karijerama.

Programi:

- sadrže opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i imaju jasno utvrđene planirane ishode učenja;
- izrađuju se u saradnji sa studentima i ostalim akterima;
- imaju koristi od spoljne ekspertize i referenci;
- odražavaju četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti);
- izrađuju se tako da omogućavaju nesmetano napredovanje studenata kroz studije;
- definišu očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita;
- obuhvataju dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno;
- podliježu procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Studijski program sadrži opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i ima jasno utvrđene planirane ishode učenja.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Zahtev za reakreditaciju se odnosi na Osnovni studijski program na osnovnim studijama: Menadžment i studijski program na master studijama: Poslovni menadžment. Fakultet ima četiri smera na osnovnim studijama: Porezi, carine i osiguranje; Turizam i hotelijerstvo; Finansije, računovodstvo i bankarstvo; Poslovna informatika i elektronski biznis. Studijski programi su usklađeni sa Strategijom. Nastavni planovi sadrže strukturu studijskih programa (na oba nivoa studija), kao i nastavne programe za svaki predmet. Nastavni planovi sa info listama sadrže relevantne informacije o svim predmetima. Za svaki predmet su definisani ciljevi i ishodi učenja (kao i ostali relevantni podaci). Dostavljena je Odluka veća broj 271/24 od 09. jula 2024. godine se odnosi na ciljeve i ishode studijskih programa. Praktična nastava iz stava 5. Zakona o visokom obrazovanju treba da iznosi najmanje 25% u odnosu na ukupnu opterećenost studenta po predmetima, odnosno godini, u zavisnosti od ishoda učenja za pojedini studijski program. Iz priloga 10. i 11. (dopuna) vidi se spisak nabavljenih izdanja u poslednjih 5 godina.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Studijski program se izrađuje u saradnji sa studentima i ostalim akterima.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>U Izveštaju o samoevaluaciji se navodi "da u kreiranju studijskog programa aktivno učešće imaju studenti preko Studentskog parlamenta i svojih predstavnika u Veću i Upravnom odboru Fakulteta. Studijski programi su kreirani u saradnji sa privrednim subjektima i kompanijama (stejkholderi) sa</p>		

<p>kojima fakultet ima potpisane ugovore o saradnji, kod kojih studenti obavljaju praksu i zapošljavaju se (Prilog 1.c.5). Odluka o imenovanju članova Upravnog odbora (Prilog C3.1) - od 5 članova 1 je student. Na zahtev, dostavljen je dokaz da u timu za obezbjeđenje kvaliteta koji je na Fakultetu zadužen za sastavljanje Izvještaja o samoevaluaciji jesu zastupljeni predstavnici privrede.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Studijski program ima koristi od spoljne ekspertize i referenci.	<p><u>Ispunjeno</u></p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Studijski programi su kreirani u skladu sa više uporednih studijskih programa za osnovne studije (sa 8 univerziteta) i master akademske studije (sa 7 univerziteta). Fakultet ima kontakte i saradnju sa brojnim drugim fakultetima (Prilog 2.c.5). U izveštaju o samovrednovanju navedene su 23 institucije sa kojima postoje potpisani sporazumi o poslovno-tehničkoj saradnji. Fakultet je prošao proces evaluacije (2014. i 2018) od strane EUA. Ovim procesom evaluacije Fakultet je pozitivno ocenjen. Ovim izveštajem su date i preporuke za unapređenje rada na Fakultetu. Jedna od preporuka je bila uvođenje drugog stranog jezika. Od studijske 2019/20. godine, a u saradnji sa Institutom Konfucije – Univerzitet Crne Gore, studentima osnovnih studija data je mogućnost odabira između engleskog i kineskog jezika koji izučavaju na Fakultetu. U pogledu preporuka EUA, važno je naglasiti i to da je Odlukom Upravnog odbora Fakulteta za menadžment, br. 240/19-1 od 13.06.2019. godine (Prilog C4.3), imenovan je Prodekan za međunarodnu saradnju. Fakultet ima veliki broj sporazuma o saradnji sa privredom. U prilogima su date Izjave podrške od strane partnera. Takođe, Fakultet ima razvijenu međunarodnu saradnju i ostvaruje koristi od spoljne ekspertize zahvaljujući brojnim naučno-istraživačkim projektima.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Studijski program odražava četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti).	<p><u>Ispunjeno</u></p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Studijski programi na Fakultetu su bazirani i odražavaju sve četiri svrhe visokog obrazovanja Saveta Evrope i sva četiri principa ESG za obezbeđivanje kvaliteta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zajednički okvir za sisteme obezbeđivanja kvaliteta za učenje i podučavanje na evropskom, državnom i institucionalnom nivou. Sistem obezbeđenja kvaliteta, kao i politika obezbeđenja kvaliteta se realizuju kroz: Strategiju obezbeđenja kvaliteta, Pravilnik o samovrednovanju, Pravilnik o obezbeđenju kvaliteta, Etički kodeks (povelju). 2. njima se omogućava obezbeđivanje i poboljšanje kvaliteta visokog obrazovanja u Evropskom prostoru visokog obrazovanja. Primena navedenih dokumenata, Pravilnika i procedura omogućava obezbeđivanje i poboljšanje kvaliteta. 3. njima se podržava uzajamno poverenje, čime se omogućava priznavanje i mobilnost unutar i preko državnih granica. Primena sistema kvaliteta, ECTS sistema, diploma MSc, Supplement diploma omogućavaju se priznavanje i mobilnost unutar i preko državnih granica. U Prilogu se nalazi Pravilnik o mobilnosti (Prilog 4.c.7). Dostavljen je Obrazac za prijavu studenata za programe mobilnosti. Istaknuto je da nije bilo realizovanih mobilnosti. 4. njima se obezbeđuju informacije o obezbeđivanju kvaliteta u EHEA. Navedene informacije su raspoložive i javno dostupne. 		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju

<p>e. Studijski program izrađuje se tako da omogućava nesmetano napredovanje studenata kroz studije.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Studijski programi su koncipirani tako da omogućavaju nesmetano napredovanje studenata kroz studije (osnovne i master). U skladu sa ECTS, obim studijskog programa iznosi 60 ECTS u jednoj školskoj godini (30 ECTS po jednom semestru). Jedan ECTS se odnosi na 30 časova rada studenata. Utvrđivanje broja kredita za pojedine predmete je objašnjeno. Student bira predmete za narednu školsku godinu do opterećenja od 30 ECTS za semestar, odnosno 60 ECTS za godinu (osim ako internim aktima nije drugačije određeno). Izuzetno, student koji je završio sve obaveze iz prethodne godine može upisati do 80 ECTS kredita. Ovo pravo student može koristiti po odobrenju dekana Fakulteta, počev od druge godine (Prilog C10.1).</p>		
<p>Kriterijum</p>	<p>Ocjena ispunjenosti</p>	<p>Kriterijum za reakreditaciju</p>
<p>f. Studijski program definiše očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Studijski program definiše za svaki predmet opterećenje studenata pomoću ECTS kredita, pri čemu je 1 ECTS ekvivalent 30 sati rada studenata. Opterećenje studenata je adekvatno definisano - po predmetima i studijskom programu. Svakom predmetu je dodeljen adekvatan broj ECTS kredita (postupak utvrđivanja je objašnjen), sa opterećenjem na nedeljnom nivou i po semestrima (Prilozi 2.a.1 i 2.a.2).</p>		
<p>Kriterijum</p>	<p>Ocjena ispunjenosti</p>	<p>Kriterijum za reakreditaciju</p>
<p>g. Studijski program obuhvata dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Stručna praksa je regulisana Pravilnikom o stručnoj praksi (Prilog 2.g.1). Ovaj Pravilnik predviđa da se praktična znanja, veštine i kompetencije mogu sticati u okviru nastavne i naučno-istraživačke infrastrukture Fakulteta ili praksom kod poslodavca u odgovarajućim privrednim subjektima, naučno-istraživačkim i kulturnim ustanovama i drugim pravnim licima koja ispunjavaju uslove, kao i da studenti mogu praksu obavljati delom ili u celosti i u inostranstvu, preko programa mobilnosti, odnosno razmene studenata. Osnovne studije: U VI semestru se deo prakse realizuje na Fakultetu u okviru stručnog predmeta, a drugi deo van Fakulteta, po osnovu Ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji. Nastavnik stručnog predmeta i mentor vode evidenciju o praksi i sastavljaju Izveštaj, koji sadrži pored Dnevnika stručne prakse (Prilog 2.g.2) koji vodi student, i Potvrdu o obavljenoj praksi (Prilog 2.g.3). Izveštaj se dostavlja Studentskoj službi. U Prilogu 2.g.4 je dat Ugovor o poslovno tehničkoj saradnji, a u Prilogu 2.g.5. je dat spisak partnera. U celini, procedura u vezi sa stručnom praksom se može oceniti adekvatnom.</p>		
<p>Kriterijum</p>	<p>Ocjena ispunjenosti</p>	<p>Kriterijum za reakreditaciju</p>
<p>h. Studijski program podliježe procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Eliminacioni</p>

Komentar

Procedura formalnog odobravanja studijskih programa je definisana. Veće Fakulteta se bavi pitanjima koja se odnose na nastavu, naučni rad i istraživanje. Između ostalog, bavi se pitanjima sadržine i strukture studijskih predmeta (smerova) i predmeta. U skladu sa Statutom Veće Fakulteta, na predlog koji rukovodilac studijskog programa upućuje dekanu, utvrđuje studijske programe koji su transparentni i dostupni studentima. Potom, Upravni Odbor odlučuje o uvođenju i ukidanju studijskih programa, shodno predlogu Veća i dekana Fakulteta (Statuta fakulteta).

Preporuke u vezi unapređenja standarda

1. Kreirati knjigu predmeta za stručnu praksu na sve tri godine studija.
2. Kroz info paket (ili knjigu predmeta) precizirati šta obuhvata istraživački rad na master studijama (20 ECTS).
3. U izveštaju o samoevaluaciji korigovati broj ECTS za stručnu praksu na drugoj godini studija (treba da bude 7 ECTS prema nastavnom planu).
4. Unaprediti i apdejtovati knjige predmeta tako da noviji izvori literature budu uključeni. Dato je objašnjenje da se nastava realizuje u skladu sa aktuelnijom literaturom, ali to bi trebalo i da formalno bude uključeno u knjige predmeta. Na mnogim predmetima izvori literature su stariji od 20 godina.
5. Unaprediti i apdejtovati knjige predmeta (naročito na master studijama) tako da ishodi učenja budu u skladu sa Blumovom taksonomijom znanja.
6. Unaprediti i apdejtovati knjige predmeta tako da se ishodi učenja razlikuju na osnovnim i master studijama.
7. Konkretizovati mere za podsticanje aktivnijeg učešća studenta u programima mobilnosti.

STANDARD 3. UČENJE, NASTAVA I PROVJERA ZNANJA USMJERENI NA STUDENTA

Ustanove treba da osiguraju da se programi izvode na način kojim se studenti podstiču na preuzimanje aktivne uloge u kreiranju procesa učenja, te da provjera znanja studenata odražava takav pristup.

Smjernice:

Učenje i nastava usmjereni na studenta imaju važnu ulogu u stimulanju motivacije studenata, njihove samorefleksije i angažovanosti u procesu učenja. To podrazumijeva pažljivo razmatranje izrade i izvođenja studijskih programa i ocjenu ishoda.

Implementacija procesa učenja i nastave usmjerenih na studenta, uključuje:

- poštovanje i prilagođavanje različitostima studenata i njihovih potreba, omogućavajući fleksibilne putanje učenja;
- razmatranje i korišćenje različitih načina izvođenja nastave, gdje je prikladno;
- fleksibilno korišćenje raznih pedagoških metoda;
- redovno vrednovanje i prilagođavanje načina izvođenja nastave i pedagoških metoda;
- podsticanje osjećaja samostalnosti kod učenika, osiguravajući pri tom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja;
- promovisanje uzajamnog poštovanja u odnosu između studenata i nastavnika;
- odgovarajuće postupke za rješavanje po prigovorima studenata.

Imajući u vidu značaj provjere znanja za napredovanje studenata kroz studije i za njihove buduće karijere, u okviru procesa za obezbjeđenja kvaliteta za provjeru znanja vodi se računa o sljedećem:

- lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti;
- kriterijum i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed se objavljuju;
- provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja;
- gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača;
- pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti;
- provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama;
- postoji formalna procedura za žalbe studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Kod učenja i nastave poštuje se i prilagođava različitostima studenata i njihovim potrebama, omogućavajući fleksibilne putanje učenja.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Različitos t studenata i njihovih potreba u procesu učenja poštuje se kroz uvođenje fleksibilnosti u nastavni proces. U izvještaju o samoevaluaciji prvenstveno se navodi izrada seminarskih radova kroz Studije slučaja, čime se tematika predmeta prilagođava potrebama svakog studenta posebno, zavisno od njegovih afiniteta, interesovanja. Član 8. Pravila studiranja (Prilog C10.1) propisuje da zadaci predviđeni za individualni rad studenta (seminarski, domaći, grafički, projekti i drugo) moraju biti ravnomjerno raspoređeni u toku semestra. Ukupan obim ovih zadataka mora biti usaglašen sa opterećenjem predviđenim na predmetu, saglasno ECTS-u, s tim da svi vidovi predispitnih obaveza (uključujući i seminarske radove) ne prelaze 51% ukupnog broja poena. Uvidom u nastavni plan, utvrđujem da je u svim semestrima sve tri godine, predviđena izrada seminarskog rada, i da se uspjeh izrade neujednačeno boduje od 5 do max. 30 bodova, protivno propisanoj skali od 0 do 10. Od ovog pravila se ipak odstupa kod nekih predmeta (npr. Osiguranje u transportnoj djelatnosti), u smislu da se seminarski rad ne boduje, kao predispitni oblik provjere znanja, iako je predviđena odbrana u XV nedjelji izvođenja nastave. Uvidom u nastavne planove predmeta, utvrđen je neujednačen način izrade seminarskog rada. Negdje je izrada grupna, a negdje individualna. U direktnom razgovoru sa poslovođstvom Fakulteta, utvrđeno je da predispitni oblici provjere znanja

nisu obavezni, uključujući i seminarski rad. Drugi oblik prilagođavanja različitosti studenata jesu izborni predmeti koji čine 30% od ukupnog broja predmeta po semestru/studijskoj godini, na osnovnom studiju, odnosno 35% na master studiju (Prilog 2.a.2.). U svakom semestru u toku trogodišnjih osnovnih studija, i tokom prvih tri semestra na master studijama, studenti mogu da biraju najviše dva izborna predmeta, što se može smatrati prihvatljivim stimulisanjem motivacije studenta, njihove samorefleksije i angažovanosti u procesu učenja. Preporuka: uskladiti bodovanje predispitnih provjera znanja (seminarski rad) u skladu sa Pravilima studiranja kako na osnovnom tako i na master studiju.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Kod učenja i nastave razmatraju se i koriste različiti načini izvođenja nastave, gdje je prikladno.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju (član 86.), Statutom Fakulteta (član 51. stav 2.), osnovni oblici izvođenja nastave su predavanja, vježbe, seminari, konsultacije, naučni rad, mentorski rad i studijska praksa. U izvještaju se navodi da nastavnici izvode nastavu na načine koji su najbolje osmišljeni da se postignu maksimalni efekti u pogledu realizacije ishoda učenja i da su upoznati sa pedagoškim metodama izvođenja nastave. Studentima su na raspolaganju predavanja (PPT i PDF prezentacije), vježbe kao i udžbenička literatura. Nemamo uvid da li su prezentacije lekcijskog ili tematskog karaktera, koje podstiču studenta na interaktivni vid učešća u nastavi (izuzetak je predmet Monetarna ekonomija u čijem info listu se navodi da su predavanja instruktivna, praćena problemskim zadacima i diskusijom, a vježbe počivaju na ponavljanju gradiva, studiji slučaja, seminarskom radu, te domaćim zadacima), a udžbenička literatura nije adekvatno označena, nema godinu publikovanja, naziv izdavača, pa se stiče utisak da ne postoji uređena i ažurirana baza podataka bibliotečke građe. Nasumičnom provjerom pojedinih naslova koji su navedeni u informacionom listu za svaki predmet oba ciklusa (prilozi 2.a.1. i 2.a.2.), utvrđeno je da je literatura poprilično zastarjela i da je treba inovirati. Takođe, kod pojedinih predmeta navodi se samo obavezna literatura (max. dva naslova), što može da upućuje na restriktivnost u dodatnom sticanju znanja i izgradnji kompetencija za samostalno učenje i sticanje znanja. Preporuka: inkorporirati novi udžbenički fond u obaveznu i dopunsku literaturu. Dodatno, po uzoru na predmet Monetarna ekonomija insistirati na instruktivnoj nastavi i podsticati studente na aktivno učešće u nastavi kroz problemske zadatke. Dalje se u izvještaju navodi da se iz pojedinih predmeta organizuju gostujuća predavanja eksperata za tematiku tih predmeta, bilo preko ličnog prisustva tih eksperata ili preko Skypa/Zooma. Na zahtjev, Ustanova potvrđuje da je u proteklom periodu održano ukupno 35 gostujućih predavanja, od čega 2 na engleskom jeziku. Većina predavanja održana je uživo, uz mogućnost praćenja i online za sve studene Fakulteta. Dalje se u izvještaju navodi da se iz računarske grupe predmeta nastoji da studenti što više praktično rade i vježbaju na računarima. Na osnovu spiska opreme u vlasništvu ustanove koja se koristi u nastavnom procesu i naučnoistraživačkom radu, može se zaključiti da Fakultet raspolaže potrebnim informatičkim resursima za izvođenje praktične nastave.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kod učenja i nastave fleksibilno se koriste razne pedagoške metode.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Uvidom u priloge 2.a.1 i 2.a.2., utvrđen je standardni korpus pedagoških metoda koji čine predavanja, vježbe, samostalna izrada domaćih zadataka (projekat/seminarski rad) i konsultacije. U izvještaju se navodi da nastavnici primjenjuju različite oblike rada, počev od klasičnih predavanja, seminarskih radova, predavanja gostujućih eksperata uživo ili preko Skype/Zooma, sve do posjete radnim organizacijama. Statutom Fakulteta (član 11.) i Pravilima o organizovanju i izvođenju master studijskih programa (član 9.) predviđeno je izvođenje nastave na stranom jeziku (npr. engleskom jeziku), pa i izrada master rada na stranom jeziku. Detaljnim pregledom info listova za svaki nastavni predmet na osnovnom studiju, može se primijetiti da prisustvo i aktivnost u nastavi

<p>(predavanje/vježbe) ne ulazi uvijek u strukturu ocjene, već je nastavniku ostavljeno da odredi ukupan broj poena predviđenih za aktivnost i provjeru znanja za svaki predmet pojedinačno. Mišljenja smo da bi bilo podsticajno za studenta da mu se vrjednuje aktivnost i angažovanje u procesu učenja, kroz redovnost i interaktivno učešće na predavanjima i vježbama, kao najdominantnijim pedagoškim metodama. Tačno je da se primjenom različitih metoda i oblika izvođenja nastave, razbija monotonija, uvodi dinamika u proces učenja, a student ima priliku da aktivno razvija svoje kompetencije, vještine i znanje.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Kod učenja i nastave redovno se vrednuju i prilagođavaju načini izvođenja nastave i pedagoške metode.	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Vrjednovanje i prilagođavanje načina izvođenja nastave i pedagoške metode vrši se kontinuirano na kraju svakog semestra od strane nekoliko tijela. Prvo, studenti oba ciklusa nakon završene nastave ocjenjuju kvalitet nastave i adekvatnost pedagoških metoda kroz anonimnu studentsku anketu. Međutim, postavlja se pitanje, da li svi studenti imaju jednako pravo vrjednovanja kvaliteta nastave, posebno se misli na studente koji nisu redovno pohađali nastavu, pa i na studente koji su bili redovni, ali nisu dali svoj doprinos interaktivnom učešću u nastavnom procesu. Preporuka: podsticati studente da popunjavaju anketne upitnike, kroz kreditnu stimulaciju (npr. nagraditi ih dodatnim bodovima u okviru prisustva i aktivnosti u nastavi). Vrjednovanje i prilagođavanje nastave i pedagoških metoda vrše i nastavnici i saradnici, svako iz svog nastavnog predmeta, a prijedlozi za inoviranje načina izvođenja nastave i pedagoških metoda dostavljaju se Vijeću Fakulteta. Studentski parlament kao najviše predstavničko tijelo studenata na Fakultetu, između ostalog, razmatra i pitanja sprovođenja programa iz oblasti visokog obrazovanja, nauke, kulture i drugih oblasti od značaja za studente (Statut Fakulteta, čl. 106, stav 2., tačka 4.), uključujući i procjenu kvaliteta nastave i pedagoških metoda učenja. Svoje prijedloge takođe dostavljaju Vijeću Fakulteta. Na zahtjev, Ustanova ističe da se odnedavno koriste MOODLE platforma i ZOOM aplikacija, kao novi vidovi pedagoških metoda, i da se nastavnici i studenti podvrgavaju na početku akademske godine obuci na istim.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Kod učenja i nastave podstiče se osjećaj samostalnosti kod učenika, osiguravajući pritom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja.	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Predviđene pedagoške metode i oblici izvođenja nastave (Pravila studiranja za osnovni i master studij, Nastavni planovi 2.a.1. i 2.a.2.) , posebno individualni projekti, seminarski radovi, debata, instruktivna interaktivna nastava, podstiču kod studenta samostalnost, kreativnost i inovativnost. U Izvještaju se navodi da se ovi kvaliteti posebno stižu kroz samostalnu i mentorisanu izradu završnog rada (diplomski i master), te da je uloga nastavnika u ovim aktivnostima prvenstveno instruktivna i usmjeravajuća. Znanje stečeno na ovaj način ima veću moć primjene kako na nove situacije, tako i na razvoj ličnosti u cjelini. Preporuka: insistirati na instruktivnom karakteru nastave na svim predmetima u okviru osnovnih i master studija; raditi sa studentima problemske zadatke, kao najbolji vid podsticanja osjećaja samostalnosti kod studenata.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Kod učenja i nastave promoviraju se uzajamno poštovanje između učenika i nastavnika.	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Potreban

Komentar

Na osnovu Izvještaja, poštovanje nastavnih programa, usvojenih načela kvaliteta, redovnost nastave, korektan uzajamni odnos, ponašanje u skladu sa usvojenim Etičkim kodeksom obezbjeđuje uzajamno poštovanje između studenta i nastavnika. Anonimna anketa (2022/23) pokazuje da redovnost pohađanja nastave opada prelaskom sa osnovnih na master studije. Statutom Fakulteta (čl. 84.) predviđeno je redovno pohađanje nastave i vođenje evidencije o prisustvu. Uvidom u primjeričnu listu evidencije (Osnovi menadžmenta) utvrđeno je da skoro 50% studenata osnovnih studija ne pohađa redovno nastavu. Međutim, student ne trpi nikakve konkretne sankcije u slučaju većeg broja izostanaka, osim eventualno ostvarivanja manje bodova za prisustvo i aktivnost u nastavi, pod uslovom da se data aktivnost boduje. Iako je Pravilima studiranja (član 26.) predviđeno da se boduje svaki izdvojeni oblik provjere rada i ocjene znanja, prisustvo i aktivnost u nastavi ne podliježe uvijek ovom pravilu, pa se stoga ne može sa sigurnošću utvrditi koliko redovnost nastave zapravo doprinosi promovisanju uzajamnog poštovanja između studenta i nastavnika. Takođe se može pretpostaviti tačnost podatka da u proteklih pet godina nije bilo povreda dužnosti od strane studenata niti se vodio disciplinski postupak, što se objašnjava činjenicom da rukovodstvo Fakulteta u saradnji sa Studentskim parlamentom i organizujući redovne sastanke sa studentima, kontinuirano pravi njihov rad te djeluje blagovremeno, kako bi se prevenirali uočeni eventualni problemi. O povredi Etičkog kodeksa od strane nastavnog osoblja nema nikakvih podataka. Na osnovu zatraženih dodatnih informacija, Ustanova potvrđuje da u proteklom 5-godišnjem periodu nije bilo pritužbi na rad nastavnika od strane studenata i da se svaki nesporazum rješavao usmenim putem. U direktnoj komunikaciji sa Fakultetom, potvrđena su dva slučaja pritužbi studenata na rad nastavnika, te nakon obavljenog razgovora sa predmetnim nastavnikom, raskinut je angažman sa istim. Preporuka: u cilju bolje saradnje i međusobnog poštovanja studenata i nastavnika, osim ankete i angažovanosti Studentskog parlamenta, omogućiti studentima dodatni vid anonimnog ocjenjivanja rada nastavnika (npr. sandučić za komentare). U skladu sa Etičkim kodeksom (2023) i Etičkom poveljom (2023), svi završni radovi podliježu provjeri izvornosti/autentičnosti. Tabela 11.2. pokazuje da je trend provjere radova bio najviši 2019. godine kada je na zahtjev studenata ili mentora pregledano 26 master radova, dok je 2020. g. zabilježen najmanji broj zahtjeva (svega 3). Primjer rada koji je podrgrnut provjeri, pokazuje da Fakultet raspolaze standardnim softver programom za utvrđivanje rizika od plagiranja. Kao podsticaj promovisanju uzajamnog poštovanja između studenta i nastavnika Fakultet dva puta godišnje (u zimskom i ljetnom semestru) organizuje razne vidove obuke o mehanizmima i aktivnostima u cilju jačanja i zaštite akademskog integriteta, neetičkog ponašanja i sl.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Kod učenja i nastave postoje odgovarajući postupci za rješavanje po prigovorima studenata.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

U Izvještaju ovaj kriterijum nije pravilno tumačen, niti objašnjen. Naime, Izvještaj se povodom datog kriterijuma bavi postupcima za rješavanje po prigovorima studenata u slučaju nepravilnosti nastalih u postupku provjere znanja i ocjenjivanja, a ne učenja i nastave. Stoga, pogrešno nas upućuje pisac izvještaja na Pravila studiranja, čl. 35. (Prilog C10.1), odnosno Pravila studiranja, čl. 26. (Prilog C11.1.) u kojem se ukazuje na mehanizme zaštite studenta koji je oštećen u postupku provođenja i ocjenjivanja na završnom ispitu (osnovne i master studije). Zapravo, ovdje treba ukazati na odredbu čl. 82. Statuta Fakulteta, koja, u stavu 1., ukazuje na pravo studenta na prigovor na kvalitet nastave ili ocjene ili korišćenje drugih pogodnosti studiranja koje pruža Fakulteta. Dalje se u stavu 2. navodi da se prigovor podnosi dekanu, uz mogućnost žalbe Vijeću, čija odluka je konačna. Ovdje se uočava i jedna pravna nedosljednost u kontekstu člana 23. prema kojem Upravni odbor djeluje kao drugostepeni organ i odlučuje u drugom stepenu po prigovorima zaposlenih i studenata u skladu sa Zakonom i Statutom, dok je Vijeće Fakulteta prvostepeni organ. Na kraju, stav 3. utvrđuje da pravila kojima se uređuju postupci po prigovoru, odnosno žalbi, utvrđuje Upravni odbor Fakulteta na prijedlog Vijeća.

Isppravno se Ustanova poziva na čl. 57. Statuta ali samo u manjem dijelu koji se odnosi na obavezu predmetnog nastavnika da na početku nastave upozna studente sa **metodologijom organizacije nastave**, praćenja i ocjenjivanja, sa karakterom i sadržinom završnog ispita, strukturom ukupnog

<p>broja poena i načinom formiranja ocjene. Student dalje kroz prvi dio anonimne ankete koja se odnosi na nastavu, ima mogućnost da ukaže na propuste u kvalitetu ili organizaciji nastave i učenja, pa i da podnese prigovor dekanu povodom uočenih nedostataka. Iako, Ustanova nije pravilno obrazložila dati kriterijum, iz akata Ustanove može se zaključiti da postoji procedura i instrumenti postupanja (prigovor, žalba) u slučaju nepravilnosti u nastavi i učenju uočenih od strane studenata.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>h. Lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti.</p>	<p>Ispunjeno <u>Djelimično ispunjeno</u> Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Metode testiranja i ispitivanja studenata osnovnih studija propisana su Pravilima studiranja na osnovnim studijama (Prilog C10.1) te detaljno razrađena Pravilnikom o postupku i načinu ocjenjivanja (Prilog C10.3). U izvještaju se navodi da su nastavnici i saradnici detaljno upoznati sa načinom praćenja rada, ispitivanja i ocjenjivanja studenata na predmetima i detaljno se objašnjava postupak bodovanja i ocjenjivanja studenata kako tokom nastavnog procesa (kroz predispitne obaveze) tako i na završnom ispitu. Uvidom u pomenute akte, nameće se nekoliko pitanja. U članu 10. Pravilnika o ocjenjivanju navodi se da se prisustvo i aktivnost u nastavi (seminarski radovi, domaći zadaci, i sl.) vrjednuju od 0 do 10 poena. U članu 20. Pravilnika navodi se da "nastavnik, odnosno saradnik u nastavi vodi evidenciju prisustva studenata na vježbama", ali ne i predavanjima, što znači da se prisustvo i aktivnost na predavanjima ne vrjednuje odnosno boduje. U istom članu se dalje navodi da "prisutnost i aktivnost studenata na vježbama predstavlja osnov za dobijanje određenog broja bodova koji se na kraju uzimaju u obzir kod određivanja konačne ocjene iz određenog predmeta." Uvidom u info listove pojedinačnih predmeta utvrđuje se prilična šarolikost u bodovanju konkretnih predispitnih obaveza (prisustvo u nastavi i na vježbama) počev od nebodovanja prisustva uopšte, do dodjeljivanja max 10 bodova za prisustvo, dok je bodovanje seminarskog rada proizvoljno i kreće se od 5 do 30 bodova (protivno propisanoj skali od 0-10 bodova). Uvidom u Bodovnu evidencionu listu iz predmeta (Prilog 29.) nigdje se ne spominje bodovanje praktične nastave sa projektnim radom, za koji je predviđeno 7 ECTS bodova. Uvidom u čl. 3-17. Pravilnika koji detaljno objašnjavaju postupak kolokvijalne provjere znanja stiče se utisak da je ova predispitna aktivnost dominantna u ukupnom postupku vrjednovanja znanja studenta (vođenje evidencije studenata koji su pristupili polaganju kolokvijuma, popravni kolokvijum, pečačenje koverta sa testovima, ocjenjivanje (a ne bodovanje), pravdanje izostanka i sl.). Dodatno, uvidom u anonimne ankete (22/23) studenata osnovnih studija, u dijelu koji se odnosi na ispitna polaganja, primjetan je, na nekim predmetima, određeni procenat nezadovoljstva (cc. 16.7%) u pogledu objektivnosti i nepristrasnosti u ocjenjivanju znanja, kao i u pogledu formulacije pitanja.</p> <p>Pravila o organizovanju i izvođenju master studijskog programa (Prilog C11.1.) bliže uređuju način i postupak testiranja i ispitivanja studenata master studija. Uvidom u anonimne ankete studenata master studija (22/23) primjetan je određeni procenat nezadovoljstva (cc. 14,3 - 16,7%) studenata objektivnošću i nepristrasnošću u ocjenjivanju znanja, kao i u pogledu formulacije pitanja.</p> <p>U Izvještaju se ne navodi koji su to načini/metode podrške za razvoj vještina testiranja i ispitivanja studenata koji se nude licima koja vrjednuju studente. Preporuka: Ujednačiti propisane bodovne skale za predispitne provjere znanja i postojeće bodovne skale istih. Posebno obratiti pažnju na ocjenjivanje prisustva u nastavi (predavanja i vježbe), seminarske radove/domaće zadatke (0-10 ECTS bodova), kao i praktičnu nastavu sa projektnim radom (7 ECTS bodova).</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>i. Kriterijum i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed se objavljuju.</p>	<p><u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Svi akti kojima se utvrđuju kriterijumi i metode za provjeru znanja, kao i kriterijuma za ocjenjivanje dostupni su na sajtu Fakulteta. Dodatno, u skladu sa Statutom i Pravilima studiranja (član 8.),</p>		

<p>predmetni nastavnik je obavezan da na prvom času nastave upozna studenta sa oblicima praćenja rada, terminima provjere znanja, karakterom i sadržajem završnog ispita, strukturom ukupnog broja poena i načinom formiranja ocjene, što je navedeno i u informacionom listu za svaki predmet koji je dostupan na platformi Fakulteta.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>j. Provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije, koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Planirani ishodi učenja su precizno navedeni u Nastavnim planovima i info listama za svaki predmet posebno te su razrađeni kroz sadržaj predmeta. U skladu sa Pravilima studiranja na osnovnom i master studiju, te Pravilnikom o postupku i načinu ispitivanja i ocjenjivanja, nastavnik je dužan da sa studentima javno prokomentariše rezultate kolokvijuma i odgovori na pitanja studenata vezano za kolokvijum, da organizuje konsultativnu nastavu u slučaju da je ispit položilo manje od 50% prijavljenih studenata, da razgovara sa studentom ukoliko je ocijenjen ocjenom (F).</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>k. Gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača.</p>	<p style="text-align: center;">Ispunjeno <u>Djelimično ispunjeno</u> Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Ovaj kriterijum nije adekvatno obrazložen u Izvještaju. U prvom dijelu obrazloženja pisac Izvještaja poziva se na odredbe Pravila studiranja na osnovnim i master studijama koje bliže uređuju pitanje mehanizama zaštite prava studenta u slučaju kada student smatra da je oštećen u postupku sprovođenja i ocjenjivanja na završnom ispitu, te mu se pruža mogućnost polaganja ispita pred tročlanom komisijom. Drugi dio obrazloženja je potpuno van konteksta i govori o disciplinskom postupku i disciplinskoj odgovornosti studenta, a tek u trećem dijelu obrazloženja pisac Izvještaja vraća se na temu (kriterijum) i ukazuje na usvajanje preporuke komisije za reakreditaciju osnovnih studija iz 2020. godine, a koje se odnosi na angažovanje više od jednog profesora na pojedinim, zahtjevnijim predmetima, te je tako više od jednog profesora angažovano na određenom, većem broju predmeta, kako bi, između ostalog, provjeru znanja na tim predmetima moglo da obavlja više nastavnika. Uvidom u listu angažovanih nastavnika, utvrđeno je da je na pojedinim predmetima angažovano više nastavnika (najviše 2), ali i dalje postoji priličan broj predmeta na kojima je angažovan svega 1 nastavnik. Ima primjera da je 1 nastavnik angažovan na 5-7 predmeta (Đorđe Jovanović, Irena Petrušić, Vasilije Kostić). Preporuka: u cilju objektivnosti u ocjenjivanju, insistirati na angažovanju više nastavnika na pojedinim predmetima.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>l. Pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Uvidom u Pravilnik o postupku i načinu ispitivanja i ocjenjivanja (Prilog C10.3), te Pravila studiranja na osnovnom i master studiju (C10.1, C11.1) nigdje se eksplicitno ne navode olakšice u postupku nastave i učenja za osobe sa posebnim potrebama. Statutom Fakulteta (član 7.) propisana je obaveza Fakulteta da pruža jednake uslove svima, bez direktne ili indirektno diskriminacije, po osnovu, između ostalog, invalidnosti ili po drugom sličnom osnovu. Pravilima studiranja na osnovnim studijama (član 16.) dodatno se ističe da u pravima i obavezama u nastavi nema razlike između</p>		

studenta. U izvještaju se takođe navodi da su lica sa invaliditetom oslobođeni plaćanja školarine, obezbijeden im je fizički pristup fakultetu prema propisanim standardima, poseban toaletni čvor i dr., organizuje se dodatna nastava i kada je to potrebno- posebno polaganje ispita (npr. iz računarske grupe predmeta - zbog eventualne slabije pokretljivosti ruku i prstiju pri radu na računaru ili drugih vrsta hendikepa). Uvidom u evidenciju upisanih studenata sa invaliditetom utvrđeno je da je Fakultet otvoren za upis ove kategorije studenata, te da je svoju infrastrukturu prilagodio njihovim osnovnim potrebama.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
m. Provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Statutom Fakulteta, Pravilima strudiranja na osnovnim i master studijama i Pravilnikom o postupku i načinu ispitivanja i ocjenjivanja propisani su način i postupak provjere znanja sa kojim su upoznati sva lica koja vrše provjeru znanja i ocjenjivanja studenata. Primjena pravila je pod nadzorom relevantnih kontrolnih organa (Komisija za kontrolu kvaliteta, Vijeće Fakulteta, Upravni odbor Fakulteta). Kao dodatni kontrolni mehanizam relevantna je i anonimna anketa studenata koja predviđa u svojoj strukturi i korpus pitanja koja se odnose na objektivnost i pravednost u ocjenjivanju znanja. Takođe, navedena pravila predviđaju da se sve ocjene znanja studenata dostavljanju na verifikaciju i dodatnu procjenu Vijeću fakulteta, kao i rezultati anonimne studentske ankete. U slučaju sumnje u dosljednost i pravednost ocjenjivanja, student ima mogućnost ulaganja prigovora dekanu Fakulteta, odnosno žalbe Vijeću Fakulteta. U slučaju da student nije zadovoljan ocjenom ili sumnja u objektivnost ocjenjivanja, ispit može polagati komisijski, s tim da predmetni nastavnik ne može biti član Komisije. Preporuka: u slučaju komisijskog polaganja ispita, iz Komisije u potpunosti izuzeti predmetnog nastavnika zbog bojazni da bi profesor svojim autoritetom mogao da utiče na ostale članove komisije, što dovodi u pitanje objektivnost ocjenjivanja studenta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
n. Postoji formalna procedura za žalbe studenata.	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Statut (Prilog C9.1), Pravila studiranja (Prilog C10.1 i C11.1) detaljno propisuju proceduru za žalbe studenata oba ciklusa. U slučaju da student smatra da su njegova prava povrijeđena bilo u procesu nastave ili provjere znanja, na raspolaganju mu je institut prigovora koji se upućuje Dekanu, ili žalbe koja se upućuje Vijeću Fakulteta, koje djeluje kao prvostepeni organ. Odluci Vijeća po žalbi odlučuje Upravni odbor Fakulteta. Na upit o broju prigovora/žalbi studenata u 5-godišnjem periodu, Ustanova je potvrdila da nije bilo takvih slučajeva jer se na vrijeme preduzimaju preventivne mjere da ne dođe do prigovora odnosno nezadovoljstva studenta.

Preporuke u vezi unaprjeđenja standarda

1. Uskladiti bodovanje predispitnih provjera znanja (seminarski rad) u skladu sa Pravilima studiranja kako na osnovnom tako i na master studiju.
2. Inkorporisati novi udžbenički fond u obaveznu i dopunsku literaturu. Dodatno, po uzoru na predmet Monetarna ekonomija insistirati na instruktivnoj nastavi i podsticati studente na aktivno učešće u nastavi kroz problemske zadatke.

3. Bilo bi podsticajno za studenta da mu se vrjednuje aktivnost i angažovanje u procesu učenja, kroz redovnost i interaktivno učešće na predavanjima i vježbama, kao najdominantnijim pedagoškim metodama.
4. Podsticati studente da popunjavanju anketne upitnike, kroz kreditnu stimulaciju (npr. nagraditi ih dodatnim bodovima u okviru prisustva i aktivnosti u nastavi)
5. Insistirati na instruktivnom karakteru nastave na svim predmetima u okviru osnovnih i master studija; raditi sa studentima problemske zadatke, kao najbolji vid podsticanja osjećaja samostalnosti kod studenata.
6. U cilju bolje saradnje i međusobnog poštovanja studenata i nastavnika, osim ankete i angažovanosti Studentskog parlamenta, omogućiti studentima dodatni vid anonimnog ocjenjivanja rada nastavnika (npr. sandučić za komentare).
7. Ujednačiti propisane bodovne skale za predispitne provjere znanja i postojeće bodovne skale u info listovima. Posebno obratiti pažnju na ocjenjivanje prisustva u nastavi (predavanja i vježbe), seminarske radove/domaće zadatke (0-10 ECTS bodova), kao i praktičnu nastavu sa projektnim radom (7 ECTS bodova).
8. U cilju objektivnosti u ocjenjivanju, insistirati na angažovanju više nastavnika na pojedinim predmetima.
9. U slučaju komisijskog polaganja ispita, iz Komisije potpuno izuzeti predmetnog nastavnika, zbog bojazni da bi profesor svojim autoritetom mogao da utiče na ostale članove komisije, što dovodi u pitanje objektivnost ocjenjivanja studenta.

STANDARD 4. UPIS STUDENATA, NJHOVO NAPREDOVANJE KROZ STUDIJE, PRIZNAVANJE I SERTIFIKACIJA

Ustanove treba na dosljedan način da primjenjuju prethodno definisane i objavljenje propise koji obuhvataju sve faze studiranja, odnosno upis studenata, njihovo napredovanje kroz studije, priznavanje i sertifikaciju.

Smjernice:

Obezbjedivanje uslova i podrške koji su neophodni za napredovanje studenata kroz akademsku karijeru je u najboljem interesu svakog pojedinačnog studenta, programa, ustanove i sistema. Od ključnog je značaja da procedure upisa, priznavanja i završetka studija budu primjerene svrsi, naročito kada su studenti mobilni u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

Važno je da se politike pristupa, procesi i kriterijum za upis sprovode dosljedno i na transparentan način, i da je obezbijedeno upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.

Ustanove treba da uspostave i procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.

Pravično priznavanje visokoškolskih kvalifikacija, perioda studija i prethodnog učenja, uključujući priznavanje neformalnog i informalnog učenja, predstavljaju osnovne komponente za osiguravanje napredovanja studenata kroz studije, pri čemu se promoviše mobilnost. Odgovarajuće procedure za priznavanje, oslanjaju se na:

- usklađenosti institucionalne prakse priznavanja sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju;
- saradnju sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i nacionalnim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.

Diplomiranje predstavlja kulminaciju perioda studiranja studenata. Studenti treba da dobiju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Politike pristupa, procesi i kriterijum za upis sprovode se dosljedno i na transparentan način. Obezbjedeno je upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni

Komentar

Politika pristupa, procesi i kriterijum za upis definisani su Statutom Fakulteta (Prilog C9.1), Pravilima studiranja na osnovnim i master studijama (Prilozi C10.1 i C11.1), zatim Pravilima o uslovima, kriterijumima i postupku upisa u prvu godinu studija (Prilog C10.2) kao i Pravilima o prepisu studenata sa drugih fakulteta i viših škola na Fakultet za menadžment (Prilog 4.a.1.). Transparentnost upisa studenata obezbijedena je dostupnošću svih navedenih akata na sajtu Fakulteta, kao i lista upisanih studenata osnovnih i master studija. Propisani kriterijumi za upis na prvu godinu obuhvataju dostupnost i transparentnost nastavnog plana, prava upisa, potrebne dokumentacije za upis. Nastava se organizuje u skladu sa Akademskim kalendarom (Prilog 4.a.2) koji se objavljuje prije početka svake studijske godine i javno je dostupan na sajtu Fakulteta. Uvidom u Akademski kalendar uočeno je izvjesno odstupanje od Zakonom propisanog termina početka akademske godine. Naime, članom 84. Zakona o visokom obrazovanju Crne Gore, studijska godina, po pravilu, počinje 1. septembra, dok prema Akademskom kalendaru Fakulteta akademska godina počinje u posljednjoj nedjelji septembra (25-30. septembra). Pomenutim aktima predviđena je i nastava u vidu učenja na daljinu, ali se ispit polaže u ustanovi.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova uspostavlja procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Fakultet je razvio nekoliko mehanizama/instrumenata za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije. Prvi je informacioni sistem Studentske službe koji automatski obrađuje podatke o uspjehu studenata tokom studija i koji su predmet analize i reagovanja Vijeća Fakulteta. Drugi instrument jeste anonimna anketa studenata čiji sadržaj je uređen Pravilima ankete i osnovnim odredbama Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, a čiji su rezultati takođe predmet analize i reagovanja Vijeća Fakulteta. Treći instrument praćenja napredovanja studenata jeste angažman studentskog predstavničkog tijela - Studentski parlament koji redovno informiše Vijeće Fakulteta da li se nastavnici pridržavaju informacija koje su saopštili studentima na početku semestra, kao i o eventualnim prigovorima i zahtjevima studenata. U skladu sa Pravilima studiranja oba ciklusa, kontrolu nastave vrši prodekan za nastavu, koji dodatno vodi računa da studenti nemaju dva kolokvijuma ili dva ispita u istom danu, da se nastava odvija redovno. Na master studiju kontrolu kvaliteta nastave vrši rukovodilac postdiplomskih studija, koji dodatno, u skladu sa Pravilima, predlaže mjere za poboljšanje i unapređenje postdiplomskih studija. U slučaju uočenih nepravilnosti u procesu napredovanja, student može uložiti prigovor dekanu Fakulteta.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Institucionalna praksa priznavanja je u skladu sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju.	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Institucionalni normativni okvir priznavanja kvalifikacija iz oblasti visokog obrazovanja u evropskom prostoru (Lisabonska konvencija, 1997) dosljedan je principima Lisabonske konvencije. Priznavanjem studija, sertifikata, diploma i zvanja stečenih u drugoj zemlji evropskog regiona promoviše se akademska mobilnost između zemalja potpisnica. Na osnovu Pravilnika o mobilnosti studenata, nastavnika i administrativnog osoblja (Prilog 4.c.7), studenti, nastavnici, saradnici i administrativno osoblje Fakulteta mogu ostvariti jedan dio studijskog/nastavnog/administrativnog programa na drugoj instituciji visokog obrazovanja. Isto važi i za studente/nastavnike/administrativne radnike drugih institucija visokog obrazovanja koji mogu ostvariti dio svog studijskog/nastavnog/administrativnog programa na Fakultet. Uvidom u spisak realizovanih mobilnosti za studente u prethodnom petogodišnjem periodu (tabela 4.1.) utvrđen je izuzetno nizak stepen razmjene studenata (svega dva studenta su učestvovala u procesu razmjene). Kada je u pitanju mobilnost nastavnika (tabela 5.7.) takođe je primjetna niska mobilnost i uglavnom iste osobe učestvuju u procesu razmjene (Irena Petrušić i Jovana Jovanović). Dodatno, u istoj tabeli može se utvrditi da je Fakultet imao i dva gostujuća nastavnika u novembru 2022. i martu 2023. god. Preporuka: Potrebno je dodatno podsticati studente i nastavnike da učestvuju u procesu razmjene s ciljem veće prepoznatljivosti i unapređenja kvaliteta ustanove.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju

<p>d. Saradnja sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Potreban</p>
---	--	---

Komentar

U Izvještaju se navodi da su rukovodstvo Fakulteta i Komisija za kvalitet u redovnoj komunikaciji sa Agencijom za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja CG, Ministarstvom prosvjete CG, domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguranja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji. Utvrđeno je da su diplome osnovnog ili master studija Fakulteta priznate na tržištu rada, i da studenti nemaju problem zapošljavanja zbog nepriznavanja stečenih kvalifikacija. Za proteklih 15 godina rada, Fakultet je prošao jednu akreditaciju i dvije reakreditacije, što potvrđuje priznat status u sferi visokog obrazovanja. Pomenute postupke je provela Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja CG, a Fakultet ima podršku i Ministarstva prosvjete CG. Treba dodati da su spoljni partneri veoma zainteresovani za učešće u unapređenju nastavnog procesa, kroz konstruktivne prijedloge i kreiranje modula koji su potrebni tržištu rada, pa ih treba uključiti u proces kreiranja i inoviranja studijskih programa. Isto tako, Fakultet bi trebalo da održava kontakte sa alumnistima u cilju uzajamne podrške i saradnje. Iako se ističe da postoji Alumni klub, mnogi alumnisti nisu upoznati sa tom informacijom.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>e. Po završetku programa, studenti dobijaju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Potreban</p>

Komentar

U skladu sa Statutom Fakulteta i Pravilima studiranja, studenti oba ciklusa nakon položenih svih ispita za upisani studijski program i ispunjene sve ostale obaveze propisane navedenim aktima, stiču diplomu osnovnih studija odgovarajućeg studijskog programa, odnosno diplomu Master nauka-Poslovni menadžment. Uz diplomu osnovnih studija izdaje se i dopuna diplomi radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija. Uvidom u primjerak diplome i dodatka diplomi osnovnog studija (Prilog 4.c.2/3.), kao i master studija (Prilog 4.c.5/6) utvrđuje se da su ove javne isprave dvojezične i da sadrže sve propisane informacije.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

1. Potrebno je dodatno podsticati studente i nastavnike da učestvuju u procesu razmjene s ciljem veće prepoznatljivosti i unapređenja kvaliteta ustanove.
2. Treba dodati da su spoljni partneri veoma zainteresovani za učešće u unapređenju nastavnog procesa, kroz konstruktivne prijedloge i kreiranje modula koji su potrebni tržištu rada, pa ih treba uključiti u proces kreiranja i inoviranja studijskih programa. Fakultet bi trebalo da održava kontakte sa alumnistima u cilju uzajamne podrške i saradnje. Iako se ističe da postoji Alumni klub, mnogi alumnisti nisu upoznati sa tom informacijom.

STANDARD 5. NASTAVNO OSOBLJE

Ustanove treba da osiguraju kompetentnost svog nastavnog osoblja. Treba da primjenjuju pravične i transparentne procese prilikom zapošljavanja i razvoja zaposlenih.

Smjernice:

Uloga predavača je od ključnog značaja za stvaranje kvalitetnog iskustva studiranja i omogućavanja sticanja znanja, kompetencija i vještina. Sve raznovrsnija studentska populacija i veća usredsređenost na ishode učenja zahtijeva učenje i nastavu usmjerene na studenta, pa se time i uloga nastavnika mijenja (vidjeti Standard 1.3).

Ustanove visokog obrazovanja su najodgovornije za kvalitet svojih zaposlenih i pružanje odgovarajućeg okruženja za efikasno obavljanje posla.

Takvo okruženje:

- uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja u okviru kojih se prepoznaje značaj podučavanja;
- nudi i promovira mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja;
- podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja;
- podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja koji prepoznaju značaj podučavanja.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar:

Na ustanovi je angažovano 20 nastavnog osoblja na ustanovi, od toga 6 punim radnim vremenom. Fakultet ima i 17 zaposlenih suradnika u nastavi. Procedure za pronalaženje novih predavača na Fakultetu za menadžment su jasne i prate zakonsku regulativu Crne Gore. Prvo se objavljuje konkurs za radno mjesto u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore sa uslovima za popunu radnog mjesta. Kasnije se imenuje tročlana komisija koja će proveriti prijave i predložiti kandidata. Proces zapošljavanja su pravični i transparentni. Međutim, s obzirom na preporuke sa poslednje reakreditacije (kako bi se smanjio broj osoblja angažovanog kao gostujući predavači), institucija bi mogla biti proaktivnija i fokusirana na regrutovanje najboljih kandidata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova nudi i promovira mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Fakultet unapređuje stručno usavršavanje nastavnika finansiranjem izdavanja udžbenika i skripta, podržavanjem učešća na domaćim i inostranim konferencijama, kao i organizacijom međunarodne konferencije od 2022. godine. Učestvuje i kao suorganizator drugih međunarodnih skupova u zemlji i inostranstvu. Fakultet aktivno podstiče nastavnike da se prijave i učestvuju u projektima. Uz korišćenje međunarodnih stipendija, vršeno je usavršavanje u inostranim naučnim centrima u cilju usavršavanja. U dosadašnjim mobilnosti pojavljuju se samo dva imena nastavnika, ostali se ne odlučuju za ovu vrstu aktivnosti.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Ustanova podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i> Fakultet pokazuje aktivnosti na projektima, posebno na IPA, COST, Erasmus+ i drugim projektima finansiranim od strane EU fondova. Nešto je manje „pravih“ istraživačkih projekata, što se verovatno može pripisati većem broju eksternih predavača iz biznisa, koji su manje zainteresirani za naučno istraživanje. Fakultet je u 2024. organizovao treću međunarodnu konferenciju: International Conference on Advances in Science and Technology: https://confcoast.com/		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Ustanova podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i> Prostorije za držanje nastave na fakultetu opremljene su laptopima koji imaju pristup bežičnoj mreži Fakulteta i video projektorima. Nastavnicima i studentima su na raspolaganju brojni softverski paketi i programi. Uz pomoć finansiranja iz projekata nabavljaju savremenu opremu, rotacione kamere, pametnu tablu, kompjutere, softver itd. Pojedinačni profesori su veoma inovativni u uvođenju inovativnih pedagoških metoda, naravno to zavisi od predmeta koji predaju. Ipak, bilo bi dobro da se dobre prakse prezentuju i drugim nastavnicima i na taj način podstakne šira upotreba novih pristupa.		

Preporuke u vezi unapređenja standarda:

1. Procedure za pronalaženje novih predavača bi se mogle proširiti na regrutovanje najboljih kandidata objavljivanjem međunarodnih tendera, unaprediti saradnju unutar "Adriatic" univerziteta u ovoj oblasti.
2. Podsticati šire učešće nastavnika u međunarodnoj mobilnosti.
3. Neophodno je nastojati da se nastavi i nadograđuje složenost istraživačkog rada i sticanjem novih projekata koji bi uključivali veći broj nastavnika.
4. Ojačati upotrebu inovativnih nastavnih metoda.

STANDARD 6. RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA

Ustanove treba da na odgovarajući način finansiraju aktivnosti učenja i nastave i da obezbijede adekvatne i lako dostupne resurse za učenje, kao i podršku studentima.

Smjernice:

U cilju pružanja optimalnog iskustva studiranja, ustanove obezbjeđuju niz resursa radi pružanja podrške u učenju. Ovi resursi su različiti, od fizičkih resursa, poput biblioteka, sredstava za učenje i informatičke infrastrukture, do ljudske podrške u vidu mentora i drugih savjetnika. Uloga službi za pružanje podrške od naročito je značaja kod omogućavanja mobilnosti studenata u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

Potrebe raznovrsne studentske populacije (kao što su zreli, vanredni, zaposleni i studenti iz inostranstva, kao i studenti sa invaliditetom), te prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, uzimaju se u obzir prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.

Aktivnosti i sredstva za pružanje podrške mogu se organizovati na različite načine, u zavisnosti od konteksta ustanove. Međutim, kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o servisima koji su im na raspolaganju. Uloga pomoćnog i administrativnog osoblja je izuzetno važna za pružanje usluga podrške, zbog čega treba da bude kvalifikovano i da ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova obezbjeđuje niz resursa radi pružanja podrške u učenju.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Studentska služba obavlja sve funkcije kontakta sa studentima u vezi sa upisom, prijavama ispita, izdavanja potvrda i uvjerenja, informisanjem o procesu studiranja, aktuelnim programima razmjene i stipendiranja, itd.</p> <p>Studentima je na raspolaganju, pored bogatog bibliotečkog fonda u biblioteci Fakulteta, i elektronska biblioteka Fakulteta koja raspolaže sa oko 800 naslova.</p> <p>Studentima i osoblju su na raspolaganju računari i laptopi sa video projektorima u svakoj od sala i to svakim radnim danom od 9-18h. Posebno, računarska sala je opremljena sa 25 najsavremenijih računara (All-in-One).</p> <p>Fakultet ima sopstveni sajt https://www.fm-hn.com/, u okviru koga je pod https://fm-hn.com/elearn/ inkorporirana savremena Moodle platforma na kojoj su dati nastavni materijali za studente, rezultati kolokvijuma i ispita, obavještenja, uputstva, itd, iz svih nastavnih predmeta.</p> <p>Fakultet ima sopstveni informacioni sistem studentske službe (ISSS), tj. softver koji omogućava praćenje rezultata rada kako studenata, tako i nastavnog osoblja.</p> <p>Profesori i asistenti Fakulteta permanentno djeluju kao „služba za pomoć i podršku studentima“ a sve u cilju podrške studentima. Uz to, prodekan za nastavu, djeluje kao koordinator za saradnju sa studentima ispred nastavnog kadra.</p> <p>Fakultet raspolaže adekvatnim prostornim i materijalno - tehničkim resursima koji su navedeni u elaboratu (prostorni kapaciteti, oprema...). tu je i poseban prostor u veličini od 164 m2 namjenjen studentima, a koji je zakupljen na period od 5 godina, počev od 18.08.2023. godine. Radi se o zakupu prostora od 164 m2 koji je namjenjen studentima, njihovom učenju, aktivnostima, radu Studentskog parlamenta, radu uredništva studentskog časopisa „Menadžer“ i sl.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova uzima u obzir potrebe raznovrsne studentske populacije, te prelazak na učenje usmjereno na	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno	Potreban

studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.	Nije ispunjeno	
<p>Komentar</p> <p>Orijentacija Fakulteta je takva da je student centralni dio procesa realizacije studijskog programa.</p> <p>S obzirom da je jedan dio studentske populacije na FM pored studiranja i zaposlen (puni ili djelimični radni angažman) planira se raspored predavanja i vježbi koji udovoljava zahtjevima i ovog dijela studenata, što produžava radno vrijeme Fakulteta, kao i angažovanje njegovih službi i cjelokupnih resursa (9-18h radnim danima).</p> <p>U cilju usmjeravanja na studenta kao pojedinca i fleksibilne modele učenja Fakultet je inkorporirao MOODLE platformu na sajtu fakulteta. Pored redovnih konsultacija, uživo, sa nastavnicima i saradnicima, studenti su sa računarom preko sajta i E-learn opcije (MOODLE platforma) u mogućnosti da komuniciraju i imaju konsultacije sa profesorima i saradnicima u neograničenom vremenu i terminima.</p> <p>Fakultet kako bi pratili predavanja, organizuje tzv. „hibridni“ model predavanja. Ovaj model podrazumjeva da nastavu koja je organizovana na Fakultetu, osim na instituciji, studenti mogu pratiti i online te tokom nastave nesmetano komunicirati sa profesorima i saradnicima, ali i svojim kolegama, i u realnom vremenu ispratiti sve aktivnosti koje su organizovane na Fakultetu.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o uslugama koje su im na raspolaganju.	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p>Komentar</p> <p>U okviru sajta FM student su detaljno i pravovremeno informisani o uslugama koje su im na raspolaganju. Tako npr. u okviru sajta, osnovni meni STUDENTI, u padajućim podmenijima studenti su detaljno informisani o: aktuelnim dešavanjima, radu studentskog parlamenta, studentskom časopisu, izletima, stipendijama, praksama, takmičenjima, akademskom kalendaru, gostovanjima...</p> <p>Pored svega ovdje navedenog, studenti na raspolaganju imaju i mogu pronaći sve potrebne informacije koje će im olakšati tok studiranja,</p> <p>Sve relevantne informacije se mogu naći na sajtu Fakulteta, adekvatno su organizovane, izuzetno pregledne i user friendly organizovane.</p> <p>U okviru svake rubrike na sajtu Fakulteta studenti i šira javnost veoma lako mogu doći do informacija koje su im neophodne, uključujući sve informacije o Fakultetu, njegovim aktima i važnim dokumentima, novosti, procedure i pravila upisa, informacije o studentskim aktivnostima, projekte i sl.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Administrativno osoblje i osoblje za pružanje usluga podrške je kvalifikovano i ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p style="text-align: center;">Djelimično ispunjeno</p> <p style="text-align: center;">Nije ispunjeno</p>	Potreban
<p>Komentar</p> <p>Osoblje koje vodi administraciju Fakulteta je sa visokim obrazovanjem (magistri i studenti magistarskih studija), sa izuzetnim nivoom kompjuterskih kompetencija, znanjem stranih jezika i adekvatnom obukom unutar službi fakulteta, te sa adekvatnom obukom o korišćenju antiplagijarizam</p>		

softverskih programa (prošli posebnu obuku) i sa mogućnošću za dalji razvoj svojih kompetencija kroz posebne obuke.

Finansijsko-računovodstveni i pravni poslovi fakulteta se obavljaju preko Bencom Ltd – Društvo za računovodstvo, reviziju i poslovne usluge Herceg Novi. Služba za finansijsko-računovodstvene i pravne poslove sastavljena od profesionalaca sa visokim obrazovanjem (pravne i ekonomske struke).

U dopunjenoj dokumentaciji koju je ustanova dostavila jasno je vidljivo da je angažovan dovoljan broj administrativnog i nenastavnog osoblja sa adekvatnim kvalifikacijama i učestalim edukacijama za unapređenje vještina za obavljanje administrativnih poslova.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Nema

STANDARD 7. UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

Ustanove treba da osiguraju prikupljanje, analiziranje i korišćenje relevantnih informacija, u cilju efikasnog upravljanja programima i drugim aktivnostima.

Smjernice:

Pouzdana podaci su ključni za donošenje utemeljenih odluka da bi se znalo šta dobro funkcioniše a šta zahtijeva dodatnu pažnju. Efikasni procesi za prikupljanje i analizu informacija o studijskim programima i druge aktivnosti doprinose sistemu unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta.

Koje informacije se prikupljaju u određenoj mjeri zavisi od vrste i misije ustanove. Sljedeći podaci su od značaja:

- ključni indikatori uspješnosti;
- profil studentske populacije;
- napredovanje studenata kroz studije, stopa uspješnosti i napuštanja studija;
- zadovoljstvo studenata studijskim programima;
- dostupni resursi za učenje i podršku studentima;
- karijerne putanje svršenih studenata.

Mogu se koristiti različite metode prikupljanja informacija. Važno je da su studenti i zaposleni uključeni u pružanje i analizu informacija i u planiranje naknadnih aktivnosti.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>a. Ustanova obezbjeđuje informacije o ključnim indikatorima uspješnosti.</p>	<p><u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Vežano za ključne indikatore uspješnosti predstavnik Studentskog parlamenta obavještava Vijeće fakulteta da li su se nastavnici pridržavali informacija datih s početkom semestra, kao i o eventualnim prigovorima i zahtjevima studenata.</p> <p>Vijeće fakulteta rukovodi I sprovodi proces anketiranja studenata (u zimskom i ljetnjem semestru). Rezultati ankete su dostupni javnosti, preko sajta fakulteta, a takođe se i saopštavaju nastavnicima čiji su rezultati ispod prosjeka, zajedno sa preporukama za otklanjanje nedostataka.</p> <p>Svakako, studenti se svakodnevno mogu obratiti vežano za eventualne probleme i nedoumice dekanu i prodekanu za nastavu. Vežano za napredovanje studenta tokom studija, informacioni sistem studentske službe fakulteta sadrži sve potrebne podatke. Na sajtu fakulteta se nalaze i informacije o realizaciji projekata u kojima participira fakultet (Erasmus i sl), kao i o raznim kursevima i kampovima koje pohađaju studenti i nastavno osoblje.</p> <p>Osim navedenog, fakultet radi ankete sa svršenim studentima u kojima se evidentiraju nivo zadovoljstva studenata fakultetom i stečenim znanjima, kao i eventualne sugestije vežano izmjene studijskih programa. Fakultet anketira i poslodavce u smislu ispitivanja zadovoljstva poslodavaca stečenim znanjem i vještinama zaposlenih studenata i diplomaca fakulteta.</p>		

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova obezbjeđuje informacije o profilu studentske populacije.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Iz gorepomenutog informacionog sistema studentske službe ažurirani podaci se šalju periodično i na zahtjev raznim zainteresovanim institucijama koje ih koriste u cilju prikupljanja i analiziranja statističkih podataka, npr MONSTATu, Ministarstvu prosvjete, Sekretarijatu za kulturu i obrazovanje, Opštini Herceg Novi i sl.</p> <p>Fakultet kao pokazatelj prikupljanja i obrade podataka o studentima dostavio tabele sa statističkim podacima o broju studenata upisanih na svim akreditovanim studijskim programima, ukupan broj diplomiranih studenata u odnosu na upisane i sl.</p> <p>Prilikom čuvanja i obrade podataka vodi se računa o zaštiti ličnih podataka, u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka o ličnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 79/08 od 23.12.2008, 70/09 od 21.10.2009, 44/12 od 09.08.2012). Fakultet je u procesu prijave rukovaoaca zbirkom podataka Agenciji za zaštitu ličnih podataka.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Ustanova obezbjeđuje informacije o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspješnosti i napuštanja studija.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Informacioni sistem studentske službe fakulteta sadrži sve potrebne podatke na osnovu kojih se redovno prati napredak studenata. Takođe se održavaju redovno i sjednice kolegijuma na kojima se prati napredak, diskutuje dodatno o eventualnim problemima i nedoumicama.</p> <p>Fakultet ima podatke o studentima po godinama, kada su upisali, kada su završili fakultet, specijalističke i postdiplomske studije.</p> <p>Fakultet kroz svoju Alumni asocijaciju u kojoj okuplja svršene studente fakulteta ima za cilj da poveže studente, preduzetnike, nastavnike i nakon završetka studija, kako osnovnih, tako i postdiplomskih. Na taj način pravi i bazu podataka o svršenim studentima, njihovom poslovnom angažmanu i trenutnom statusu</p> <p>Studentski časopis Menadžer ima za cilj da stvori platformu studenata, kao i diplomaca Fakulteta za menadžment na kojoj bi mogli razmjenjivati studentska iskustva, kao i iskustva iz poslovne prakse</p> <p>Periodično se vrši i istraživanje tržišta rada.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Ustanova obezbjeđuje informacije o zadovoljstvu studenata studijskim programima.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Vezano za ključne indikatore uspješnosti predstavnik Studentskog parlamenta obavještava Vijeće fakulteta da li su se nastavnici pridržavali informacija datih s početkom semestra, kao i o eventualnim prigovorima i zahtjevima studenata.

Vijeće fakulteta rukovodi i sprovodi proces anketiranja studenata (u zimskom i ljetnjem semestru). Rezultati ankete su dostupni javnosti, preko sajta fakulteta, a takođe se saopštavaju nastavnicima čiji su rezultati ispod prosjeka, zajedno sa preporukama za otklanjanje nedostataka

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Ustanova obezbjeđuje informacije o dostupnim resursima za učenje i podršku studentima.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Na sajtu fakulteta <https://www.fm-hn.com/> nalaze se informacije o nastavnom, administrativnom kadru, kao i kadru u upravi fakulteta. Na sajtu u okviru sekcije Djelatnosti fakulteta istaknuti su nastavni planovi i program, kao i informacije o prostornim kapacitetima.

Zainteresovani kandidati za upis kao i studenti se mogu obratiti studentskom parlamentu, takođe preko sajta. Informacije o mogućnostima zaposlenja nakon studija se takođe mogu naći na sajtu.

Preko E learning platforme studenti mogu vidjet nastavne planove, predmete po godinama, termine predavanja, ispita i kolokvijuma, kao i rezultate, mailing liste nastavnika i saradnika, nastavni material i sl.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Ustanova obezbjeđuje informacije o karijernim putanjama svršenih studenata.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban

Komentar

Fakultet kroz svoju Alumni asocijaciju u kojoj okuplja svršene studente Fakulteta ima za cilj da poveže studente, preduzetnike, nastavnike i nakon završetka studija, kako osnovnih, tako i postdiplomskih. Na taj način pravi i bazu podatka o svršenim studentima, njihovom poslovnom angažmanu i trenutnom statusu.

Studentski časopis Menadžer ima za cilj da stvori platformu studenata, kao i diplomaca Fakulteta za menadžment na kojoj bi mogli razmjenjivati studentska iskustva, kao i iskustva iz poslovne prakse.

Preporuke u vezi unapređenja standarda:

1. Podaci o studentima tokom studija i razlozi napuštanja studija da se detaljnije prate.
2. Studentski časopis Menadžer da se redovno objavljuje (makar jednom godišnje) ukoliko ima potrebe za istim.
3. Animirati što veći broj studenata da popuni anketu.
4. Animirati što veći broj svršenih studenata da se priključe i aktiviraju u asocijaciju Alumni.

STANDARD 8. INFORMISANJE JAVNOSTI

Ustanove treba da objavljuju informacije o svojim aktivnostima i programima koje realizuju, koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne.

Smjernice:

Informacije o aktivnostima ustanove korisne su za buduće i sadašnje studente, kao i za svršene studente, druge zainteresovane strane i javnost.

Stoga, ustanove pružaju informacije o svojim aktivnostima, kao i programima koje nude i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave, učenje i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju svršenih studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova pruža informacije o svojim aktivnostima i programima koje nudi, kao i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave učenja i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju diplomaca.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Posebno je značajno informisanje javnosti, u skladu sa tim Fakultet za menadžment objavljuje neophodne informacije o svojim aktivnostima i programima koje realizuje. Ove informacije su lako dostupne na internet sajtu fakulteta <https://www.fm-hn.com/>.

Fakultet komunicira i sa sredstvima javnog informisanja i obavještava o svojim planovima i aktivnostima. Distribuirao svoje Informatore na sajmovima nauke, posjećuje srednje škole (informacije o navedenom su dostupne na sajtu fakulteta).

Zainteresovani kandidati za upis, kao i studenti se mogu obratiti Studentskom parlamentu, takođe preko sajta. Informacije o mogućnostima zaposlenja nakon studija se takođe mogu naći na sajtu.

Preko E learning platforme studenti mogu vidjeti nastavne planove, predmete po godinama, termine predavanja, ispita i kolokvijuma, kao i rezultate, mailing liste nastavnika i saradnika, nastavni material i sl.

Fakultet izdaje i elektronski informator- vodič za bruoše koji je takođe dostupan na sajtu, a sadrži sve osnovne informacije o fakultetu, koje budući studenti treba da znaju.

Fakultet je aktivan i na društvenim mrežama Instagram, Facebook...te i tim putem informiše javnost i studente.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

Nema.

STANDARD 9. KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNO REVIDIRANJE PROGRAMA

Ustanove treba da prate i periodično revidiraju svoje programe kako bi osigurale postizanje ciljeva koji su pred njih postavljeni i odgovorile na potrebe studenata i društva. Revidiranje treba da bude usmjereno na kontinuirano poboljšanje programa. O aktivnostima koje se planiraju ili preduzimaju kao rezultat tih aktivnosti, potrebno je obavijestiti sve aktere na koje se one odnose.

Smjernice:

Cilj redovnog praćenja, provjere i revidiranja studijskih programa je da se osigura njihova adekvatna realizacija i da se stvori efikasno okruženje za učenje i podršku studentima.

Time je obuhvaćena evaluacija:

- sadržaja programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa;
- promjenjivih potreba društva;
- opterećenja studenata, njihovog napredovanja kroz studije i završetak studija;
- efikasnosti procedura za provjeru znanja studenata;
- studentskih očekivanja, potreba i zadovoljstva programom;
- okruženja za učenje i službi za pružanje podrške, te njihove primjerenosti svrsi programa.

Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane. Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost. Objavljuju se revidirane specifikacije programa.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju sadržaj programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i> Od nastavnika se periodično traži da ažuriraju svoje nastavne planove. Obavezna literatura za nekoliko predmeta je stara, argument nekih nastavnika je da je to seminalna literatura. Novija literatura često se dodaje samo kao dodatna. Istraživačka aktivnost predavača prisutna je i koristi uključivanju savremenih sadržaja programima.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju promjenjive potrebe društva.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i> Spoljni stejkholderi učestvuju u ažuriranju programa uglavnom preko instituta eksternih predavača koji su zaposleni u privredi, a ističu i ranije radno iskustvo pojedinih predavača. Da bi fakultet bio u kontaktu sa napretkom sadržaja, bilo bi dobro da se ova saradnja na neki način ozvaniči i formalizira (Odbor prijatelja fakulteta, Doručak sa predstavnicima poslovnih i neposlovnih organizacija ili sl.).		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju opterećenje studenata, njihovo napredovanje kroz studije i završetak studija.	Ispunjeno <u>Djelimično ispunjeno</u> Nije ispunjeno	Eliminacioni
<i>Komentar</i> Iz analize ankete nije jasno kako se meri opterećenje studenata. Neformalni razgovori sa studentima i izraženo zadovoljstvo studiranjem ne mogu zameniti tačne informacije o količini potrebnog i stvarnog		

studentskog rada. Potrebno je izabrati i nadopuniti metode praćenja opterećenja studenata i aktivnosti koje se odnose na analizu rezultata ovog praćenja.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju efikasnost procedura za provjeru znanja studenata.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Pravilnik o postupku i načinu ispitivanja i ocjenjivanja (Prilog C10.3) definira procedure za provjeru znanja studenata. Propisano je ocjenjivanje provjere kvaliteta i obima cjelokupnog znanja, vještina i aktivnosti koje student izvodi. Intervjui su potvrdili poštivanje procedura i izvođenje provjeravanja znanja studenata na odgovarajuće načine, sa delimičnim provjeravanjem i/ili pismenim ispitima kao i usmenim ispitima. Možda bi mogli da uvedu i timsko ocjenjivanje određenih studentskih zadataka. Timski zadatak je akademski zadatak koji je odredio nastavnik u kojem nekoliko učenika rade zajedno da isporuče ili izvedu jedan ili više rezultata. Jedan ili više pristupa ocjenjivanju se koristi za određivanje akademskog rezultata (kreditne ocene) dodeljenog timu u celini i/ili pojedinačnim članovima grupe (saigračima) na osnovu njihovog relativnog doprinosa. Timsko ocjenjivanje može da se sprovodi na nekoliko načina od kojih svaki može doprineti konačnom ličnom rezultatu koji se dodeljuje učeniku za doprinos grupnom zadatku: a) Klasično ocjenjivanje – konvencionalni pristup gde nastavnik ocenjuje rezultate tima; b) Samoocjenjivanje od strane učenika, procena sopstvenog doprinosa komponenti(ama) isporučenih rezultata; c) Vršnjačko ocjenjivanje, kada učenik ocenjuje kvalitet izlazne komponente za koju je jedan (ili nekoliko) drugih učenika bio odgovoran za isporuku. Ova vršnjačka procena se može primeniti na sve učenike koji obavljaju grupni zadatak, t.j. vršnjačka procena unutar programa. Alternativno, vršnjačka procena isporučenih rezultata može biti ograničena na kolege iz istog tima, t.j. vršnjačka procena unutar tima. d) Procena vršnjaka u timu kada učenik ocenjuje doprinose svojih saigrača sa primarnim fokusom na procese timskog rada, vođstva i doprinosa ostvarenim rezultatima tima i/ili njegovih kolega. e) Potvrдна ocena nastavnika o kvalitetu vršnjačkog ocjenjivanja saigrača i realizma samoocjenjivanja koju sprovode učenici nastavnika.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju studentska očekivanja, potrebe i zadovoljstva programom.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Studenti učestvuju u procesu samovrijednovanja studijskog programa, gdje izražavaju svoja mišljenja o kvalitetu studijskog programa, nastave i uslova rada. Studentski povjerenik zastupa interese Studentskog parlamenta u Vijeću Fakulteta, iznosi studentska očekivanja, potrebe i zadovoljstvo programom. Može se potvrditi, da ankete omogućavaju usmjeravanje i korekciju rada nastavnika i saradnika.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju okruženje za učenje i službe za pružanje podrške, kao i njihovu primjerenost svrsi programa.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

<p><i>Komentar</i></p> <p>Iz anketne analize proizilazi da su studenti zadovoljni radom stručnih službi, smatraju da im pomažu u studiranju. Pošto je fakultet mali po broju zaposlenih i studenata, procedure i postupci su često individualizovani. Studenti često ne idu formalnim putem i obraćaju se direktno rukovodiocu studijskog programa, dekanici ili prodekanu sa sugestijama i pitanjima. Menadžment ima pregled nad zadovoljstvom zainteresovanih strana, koje redovno prati i preduzima mere ako je potrebno. Studenti i diplomanti izražavaju veliko zadovoljstvo odzivom i dostupnošću nastavnika i stručnih službi.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>g. Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane.</p>	<p><u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Studenti anketnim upitnikom i skalama procjene vrše vrijednovanje kako dijela studijskog programa tako i studijskog programa u cijelini. Po sprovođenju ankete komisija za samovrijednovanje sačinjava izvještaj nakon čega se isti razmatra na radnim sastancima akademskog osoblja kao i na sjednicama Vijeća i shodno tome se prave eventualne modifikacije studijskog programa. U intervjuima sa studentima i diplomantima ustanovljeno je da praćenje i revidiranje procedura funkcioniše. Usvajale su se izmjene i revizije koje se odnose na zadovoljstvo radom nastavnika i način ispitivanja studenata.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>h. Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost.</p>	<p><u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Rezultati anketiranja se obrađuju i na njihovom osnovu priprema se izvještaj o sprovedenom anketiranju. Rezultati ovakve (formalne evaluacije) se koriste za neposredan uvid u kvalitet studijskog programa kao i za preduzimanje neposrednih korektivnih mjera u cilju poboljšanja istog. Sprovodi se i postupak vrijednovanja studijskog programa na osnovu procjene profesionalne kompetentnosti bivših studenata od strane njihovih poslodavaca jednom godišnje (Prilog 7.c.1.).</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>i. Objavljaju se revidirane specifikacije programa.</p>	<p><u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Komisija za kontrolu kvaliteta sistematizuje i statistički obrađuju prikupljene podatke i shodno njima oblikuje pismene izvještaje. Nakon dostavljenog izvještaja rukovodioci studijskih programa predlažu određene korektivne mjere Vijeću Fakulteta, koje ono razmatra i usvaja.</p>		

Preporuke u vezi unapređenja standarda:

1. Formalizirati uključivanje spoljnih aktera iz društva u praćenje promjena i ciklično revidiranje studijskih programa.
2. Izabrati i nadopuniti metode praćenja opterećenja studenata i aktivnosti koje se odnose na analizu rezultata ovog praćenja.

STANDARD 10. CIKLIČNO EKSTERNO OBEZBJEĐENJE KVALITETA

Ustanove treba da periodično vrše proces eksternog obezbjeđenja kvaliteta u skladu sa ESG standardima.

Smjernice:

Eksterno obezbjeđenje kvaliteta u svojim različitim oblicima može potvrditi efikasnost unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta ustanove, i može služiti kao katalizator poboljšanja i ponuditi ustanovi nove perspektive. Njime se, takođe, obezbjeđuju informacije kako bi se i ustanova i javnost uvjerile u kvalitet aktivnosti ustanove.

Ustanove učestvuju u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu. Stoga, u zavisnosti od okvira, eksterno obezbjeđenje kvaliteta može poprimiti različite oblike i može se koncentrisati na različite nivoe organizacije (kao što su program, fakultet ili ustanova).

Obezbjeđenje kvaliteta je kontinuiran proces koji se ne završava eksternim povratnim informacijama ili izvještajem ili procesom preduzimanja naknadnih mjera u okviru ustanove. Dakle, ustanove vode računa da se napredak, koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti eksternog obezbjeđenja kvaliteta, uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću aktivnost.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>a. Ustanove vode računa da se napredak koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti obezbjeđenja kvaliteta uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Osnovne studije na fakultetu akreditovane su Odlukom Savjeta za visoko obrazovanje o akreditaciji osnovnih studija, br. 05-1/5-824 od 12. juna 2009. godine (Prilog C.5.1) te reakreditovane Odlukom savjeta za visoko obrazovanje br. 05-1/5-101 pd 23. aprila 2012. godine (Prilog C.6.1), i Rješenjem Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja br. UP 02-631/20-30/2 od 07. jula 2020. godine (Prilog C.6.2). Postdiplomske master studije na fakultetu akreditovane su Odlukom Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja br. 02-631/19 – 63/1 od 01. aprila 2019. godine.</p> <p>Fakultet je u toku 2014. godine bio u programu evaluacije sprovedene od strane Evropske asocijacije univerziteta (EUA), program IEP (Institutional Evaluation Programme). Jedna od preporuka EUA je bila uvođenje drugog stranog jezika kao izbornog - pored engleskog uveli su i kineski jezik 2020. godine.</p> <p>Na zahtjev AKOKVO fakultet je 2022. godine pripremio informacije (sa dokazima) o realizaciji preporuka iz izvještaja koji se odnosi na reakreditaciju osnovnih studija 2020. godine (Prilog 10.a.1). Fakultet je uvažio sugestije komisije za reakreditaciju, te nastavio kontinuirano da radi na unaprijeđenju kvaliteta svih svojih aktivnosti, što se jasno vidi iz Godišnjih izvještaja za studijsku 2021/22. (Prilog 10.a.2) te 2022/23. godinu (Prilog 10.a.3), Komisije za obezbjeđenje kvaliteta, iz decembra 2023. godine.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>b. Ustanova učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	Eliminacioni

Komentar

Follow-up eksterna evaluacija fakulteta od strane EUA sprovodi se od 2014. periodično. EUA je ponovo 2017/2018. godine, kada je vršila evaluaciju Univerziteta "Adriatik", obavila i evaluaciju fakulteta. Samoevaluacioni izvještaj (SWOT analiza za period 2014-2018) upućena EUA (IEP program) je urađena u novembru 2017. g.

Preporuke u vezi unapređenja standarda:
Nema.

STANDARD 11. MEHANIZMI AKADEMSKOG INTEGRITETA I JAČANJA KULTURE INTEGRITETA

Ustanove visokog obrazovanja teže jačanju kulture akademskog integriteta svojih kadrova, studenata i partnera. Ustanove visokog obrazovanja integrišu odgovarajuće mehanizme za otkrivanje, praćenje i prevenciju svih oblika povrede akademskog integriteta i uključuju pristup upravljanja rizikom u postupcima samoevaluacije i planovima aktivnosti.

Smjernice:

Transparentnost relevantnih informacija, obuka svih internih aktera o značaju akademskog integriteta, podizanje svijesti, otvorena i jasna posvećenost načelima i vrijednostima akademskog integriteta doprinose unaprjeđenju kulture kvaliteta u ustanovama visokog obrazovanja i kod svih ostalih aktera. Praćenje stanja, otkrivanje prijetnji urušavanju integriteta i ažurirani odgovor na promjene moraju takođe biti uključeni u postupak samoevaluacije ustanove.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova visokog obrazovanja je usvojila jasne politike integriteta koje su razumljive i prihvatljive svim internim akterima.	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Po stupanju na snagu Zakona o akademskom integritetu 2019. godine, Vijeće Fakulteta za menadžment Herceg Novi je na sjednici Vijeća, održanoj 09. januara 2023. godine, odlukom br. 3/23-1 (Prilog 1.d.1) usvojilo Etički kodeks, br. 3/23-2 (Prilog C13.7) i odlukom br. 4/23-1 (Prilog 1.d.2), Etičku povelju, br. 4/23-2 (Prilog 1.d.3). Etički kodeks i Etička povelja istaknuti su na sajtu Fakulteta u rubrici O fakultetu - Akta i dokumenta.</p> <p>U okviru e-Learn platforme date su smjernice za akademsko pisanje, te uputstva za izradu i pravilnu pripremu seminarskih radova, eseja i drugih ispitnih tekstova, kao i završnih, specijalističkih i magistarskih teza.</p> <p>Osim navedenog, Univerzitet Adriatik je, 2022. godine, kroz projekat sa Savjetom Evrope osmislio online kurs o akademskom integritetu koji je dostupan na e-learning platformi.</p> <p>Istaknuto je da pred početak svake studijske godine Fakultet za menadžment organizuje okrugle stolove, bilo na instituciji ili online na kojima se vrše obuke zaposlenih o svim uvedenim novinama, predstavlja se novi zakonodavni okvir ukoliko postoji, te se ovi okrugli stolovi koriste i za navođenje primjera dobre prakse i razmjenu iskustava među kolegama. Osim toga, navedeno je da svi studenti prolaze određene obuke sa ciljem da se upoznaju i informišu o samim osnovama akademskog pisanja. Pored ovoga, na početku svakog ljetnjeg semestra organizuju se obuke za studente završnih godina, a koje se odnose na pripremu i izradu završnih, specijalističkih i magistarskih teza.</p> <p>Ustanova je u dopunjenoj dokumentaciji dostavila spisak okruglih stolova i obuka usmjerenih na teme akademskog integriteta sa jasno navedenim temama, predavačima i ciljnim grupama koje su pohađale programe, te komisija zaključuje da je ustanova usvojila i primijenila različite politike integriteta i adekvatne modele edukacije.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova visokog obrazovanja je uspostavila odgovarajuće mehanizme i tijela za utvrđivanje i rješavanje potencijalnih rizika, za prevenciju zloupotrebe u oblasti akademskog integriteta i za zaštitu pojedinaca (npr. etički odbori, ombudsman za akademski integritet i slično).	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

O kršenju akademskog integriteta odlučuje Etički odbor Fakulteta. Etički odbor utvrđuje odgovornost lica protiv kojeg je pokrenut postupak te izriče mjere za povredu moralnih i profesionalnih načela utvrđenih Etičkim kodeksom. Etički odbor je u obavljanju funkcije nezavisan u radu i odlučuje na osnovu zakona i Etičkog kodeksa fakulteta. Etički odbor Fakulteta za menadžment čine pet članova, i to dekan, prodekan za nastavu, prodekan za međunarodnu saradnju, predstavnik saradnika i predstavnik studenata.

Etički odbor podnosi Vijeću Fakulteta godišnji izvještaj o radu.

Za povrede Etičkog kodeksa koje se odnose na plagiranje, falsifikovanje, fabrikovanje, pozajmljeno autorstvo i citiranje izvan konteksta, Etički odbor izriče mjere u skladu sa zakonom. Na Fakultetu za menadžment nije bilo prijava niti žalbi u odnosu na povredu Etičkog kodeksa do sada.

Svi članovi Etičkog odbora biraju se na period od 3 godine, osim predstavnika studenata koji se bira na period od jedne godine. Ustanova je dostavila novu Odluku Vijeća Fakulteta u kojoj je novi student član etičkog odbora.

Takođe, ustanova je dostavila objašnjenje o proceduri i načinu odabira članova Etičkog odbora, gdje je jasno naznačeno da studenta bira Studentski parlament.

Nakon posjete ustanovi komisija je utvrdila da svi diplomski i magistarski radovi prolaze dvostruku softversku provjeru i da je zabilježen mali broj radova koji nijesu zadovoljili kriterijume, te su ti radovi poslani na korekcije i dopune. Komisija zaključuje da je ustanova uspostavila odgovarajuće mehanizme i tijela za utvrđivanje i rješavanje potencijalnih rizika, za prevenciju zloupotrebe u oblasti akademskog integriteta i za zaštitu pojedinaca.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. U okviru postupka samoevaluacije, ustanova visokog obrazovanja prati usklađenost rada sa načelima i vrijednostima akademskog integriteta (npr. upitnici za studente, nastavnike, istraživače i druge relevantne aktere).	Ispunjeno Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Na Fakultetu za menadžment, a shodno Odluci Vijeća Fakulteta imenovana je komisija za sprovođenje ankete po završetku zimskog semestra studijske 2022/23. godine, kao i komisija za sprovođenje ankete po završetku ljetnjeg semestra. Shodno Pravilniku o sadržaju ankete za studente Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, od 25. novembra 2022. godine, sproveden je prvi dio ankete, nakon 70% izvedene nastave, a prije završnog ispita koji se odnosi na nastavu i nastavnike na pojedinačnim predmetima.

Kao članica Univerziteta Adriatik, u periodu od februara do septembra 2023. godine, Fakultet za menadžment Herceg Novi uzeo učešće u Pilot evaluaciji u organizaciji Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta i Programske kancelarije Savjeta Evrope, kojom prilikom su evaluatori koje je angažovala kancelarija Savjeta Evrope dali mišljenje da Fakultet za menadžment Herceg Novi ispunjava svih šest kriterijuma u okviru Standarda: Akademski integritet.

Ustanova je dostavila pojašnjenje na koji način se studentima distribuirala anketa po završetku semestra. Anketa se distribuirala mailom i anonimna je, međutim ustanova se suočava sa poteškoćama da motiviše studente da ispune anketu. Preporuka je da se ograniče funkcije platformi koje studenti koriste (npr. Moodle) sve dok student ne popuni anketu na kraju semestra, u cilju povećanja broja studenata koji popunjavaju anketu i adekvatnosti uzorka. Ustanova je jasno objasnila na kojim tijelima se raspravlja o rezultatima ankete i koji su dalji koraci nakon što studenti ispune anketu.

<p>Preporuka komisije je da ustanova pokuša da pronađe način za veću uključenost studenata u popunjavanju evaluacionih anketa na kraju semestra. Npr. ustanova može ograničiti funkcije nekih od digitalnih alata koje studenti svakodnevno koriste dok se ne popuni evaluaciona anketa.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>d. Ustanova visokog obrazovanja edukuje i obučava studente i svoje kadrove o poštovanju vrijednosti akademskog integriteta i da promoviše njegova načela.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>U okviru e-Learn platforme date su smjernice za akademsko pisanje, te uputstva za izradu i pravilnu pripremu seminarskih radova, eseja i drugih ispitnih tekstova, kao i završnih, specijalističkih i magistarskih teza.</p> <p>Osim navedenog, Univerzitet Adriatik je, 2022. godine, kroz projekat sa Savjetom Evrope osmislio online kurs o akademskom integritetu koji je dostupan na e-learning platformi.</p> <p>Istaknuto je da pred početak svake studijske godine Fakultet za menadžment organizuje okrugle stolove, bilo na instituciji ili online na kojima se vrše obuke zaposlenih o svim uvedenim novinama, predstavlja se novi zakonodavni okvir ukoliko postoji, te se ovi okrugli stolovi koriste i za navođenje primjera dobre prakse i razmjenu iskustava među kolegama. Osim toga, navedeno je da svi studenti prolaze određene obuke sa ciljem da se upoznaju i informišu o samim osnovama akademskog pisanja. Pored ovoga, na početku svakog ljetnjeg semestra organizuju se obuke za studente završnih godina, a koje se odnose na pripremu i izradu završnih, specijalističkih i magistarskih teza.</p> <p>Ipak, u samoprocjeni za navedeni kriterijum nije navedeno adekvatno obrazloženje o edukacijama i obukama koje ustanova sprovodi. Objašnjen je Etički odbor i mehanizmi prevencije i sankcionisanja kršenja načela akademskog integriteta, ali ne i ono što je suština navedenog kriterijuma. U tabeli 11.1. Dokazi o sprovođenju periodičnih obuka nastavnog osoblja i studenata - vidi se da nijedan student nije pohađao obuke o akademskom integritetu u 2023. godini.</p> <p>Ustanova je u dopunjenoj dokumentaciji dostavila spisak okruglih stolova i obuka usmjerenih na teme akademskog integriteta sa jasno navedenim temama, predavačima i ciljnim grupama koje su pohađale programe, te komisija zaključuje da je ustanova usvojila i primijenila različite politike integriteta i adekvatne modele edukacije.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>e. Ustanova visokog obrazovanja radi plan integriteta u kojem utvrđuje faktore rizika i predlaže mjere za poboljšanja (da razmotre mogući i vjerovatni tok djelovanja, definišu listu posljedica i pripreme plan aktivnosti za eliminisanje rizika).</p>	<p style="text-align: center;"><u>Ispunjeno</u></p> <p>Djelimično ispunjeno</p> <p>Nije ispunjeno</p>	<p style="text-align: center;">Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Prof. dr Đorđe Jovanović, redovni profesor i predsjednik Upravnog odbora Fakulteta za menadžment Herceg Novi, određen je za lice odgovorno za pripremu i sprovođenje Plana integriteta Fakulteta za menadžment. Shodno rečenom, lice odgovorno za pripremu i sprovođenje Plana integriteta na način što nadzire mjere za poboljšanje integriteta, razmatra obavještenja zaposlenih o situacijama, pojavama ili radnjama za koje su zaposleni na osnovu razumnog uvjerenja procijenili da predstavljaju mogućnost za nastanak ili razvoj korupcije, sukob interesa, drugih oblika nezakonitog i neetičkog postupanja, te sačinjava izvještaj o sprovođenju Plana integriteta i isti podnosi na zahtjev dekana ili po sopstvenom nahođenju. Uz to, lice odgovorno za pripremu i sprovođenje Plana integriteta Fakulteta vrši procjenu efikasnosti i efektivnosti Plana integriteta i predlaže Vijeću Fakulteta izmjene Plana integriteta u zavisnosti od potreba, razvoja i interesa Fakulteta za menadžment Herceg Novi.</p>		

Fakultet je dostavio i plan integriteta kao i Rješenje o imenovanju odgovornog lica za izradu i sprovođenje plana integriteta (menadžera integriteta).

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Ustanova visokog obrazovanja promovira načelo nulte tolerancije u slučajevima povrede akademskih načela i vrijednosti (uključujući plagijarizam, prevaru, odgovorno vođenje procesa nastave, učenja i istraživanja, rodno zasnovano i druge oblike uznemiravanja, odgovornost akademske zajednice, itd.)	<u>Ispunjeno</u> Djelimično ispunjeno Nije ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Shodno Etičkom kodeksu br. 3/23-2 (Prilog C13.7), usvojenom u januaru 2023. godine, uređuju se moralna i profesionalna načela kojih se mora pridržavati akademsko i drugo osoblje kao i studenti, a u cilju očuvanja i unapređenja dostojanstva i ugleda Fakulteta za menadžment Herceg novi.

Pripadnici akademskog osoblja prihvataju da su njihove etičke osobine sastavni dio akademske profesije, a da fakultetska zajednica odražava kulturnu, društvenu, političku, filozofsku, vjersku i ekonomsku raznovrsnost, te da se fakultetska tradicija zasniva na rezultatima koji su postignuti naučnom objektivnošću i moralnom vjerodostojnošću i doprinosi sveobuhvatnoj misiji u akademskoj zajednici i društvu u cjelini. U tom smislu, neprihvatljiva je bilo koja vrsta djelovanja (lobiranje, zloupotreba pozicije autoriteta i sl.) u cilju stvaranja povlašćene pozicije pojedinaca ili grupe na štetu profesionalnih kriterijuma. Neprihvatljive su pojave ponašanja u okviru fakultetske zajednice, u nastavi i profesionalnom radu: korupcija, diskriminacija, uznemiravanje,

Izveštaj o samoevaluaciji sa kriterijumima | 80 sukob interesa, nelojalnost, neodgovornost, i dr, pri čemu pripadnici fakultetske zajednice imaju pravo ali i dužnost da ukažu na teže slučajeve naučnog nepoštenja svojih kolega. Akademsko i drugo osoblje u svom radu, djelovanju i ponašanju dužno je da se pridržava etičkih načela, načela naučne istine i kritičnosti te da štiti ugled Fakulteta.

Pravilnik o disciplinskom postupku i disciplinskoj odgovornosti studenata Fakulteta za menadžment, br. 49/09, od 07. oktobra 2009. godine (Prilog 3.k.1), uređuje disciplinski postupak i disciplinsku odgovornost za povredu dužnosti od strane studenata Fakulteta, vrste disciplinskih mjera koje se mogu izreći za povredu dužnosti, kao i postupak žalbi.

U skladu sa ovim Pravilnikom, utvrđivanje povrede dužnosti od strane studenta vrši se u propisanom disciplinskom postupku koji pokreće dekan, a na osnovu prijave koju može podnijeti svaki zaposleni, student ili drugo lice koje službeno boravi na Fakultetu. Prvostepeni disciplinski organi su Disciplinska komisija, koju formira dekan Fakulteta i koja ima tri člana, od kojih je jedan predstavnik Studentskog parlamenta, i Vijeće Fakulteta.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

1. Preporuka komisije je da ustanova pokuša da pronade način za veću uključenost studenata u popunjavanje evaluacionih anketa na kraju semestra. Npr. ustanova može ograničiti funkcije nekih od digitalnih alata koje studenti svakodnevno koriste dok se ne popuni evaluaciona anketa.

REAKREDITACIONI STAV I PREDLOG

Komisija predlaže Agenciji reakreditacioni stav:

1. Prihvatanje zahtjeva za reakreditaciju za period od pet godina

Obrazloženje:

Ekspertska komisija je na osnovu zahtjeva za reakreditaciju Fakulteta za menadžment Herceg Novi, Univerziteta Adriatik Bar razmotrila dostavljeni zahtjev, relevantnu dokumentaciju i zatraženu dopunsku dokumentaciju. Na osnovu pregleda dokumenata, izvještaja o samoevaluaciji, kao i obavljenih razgovora uoči posjete fakultetu, vodeći se odredbama Zakona o visokom obrazovanju, Pravilima o postupku reakreditacije te standardima i smjernicama za reakreditaciju ustanova visokog obrazovanja, donijela odluku da se Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja predloži prihvatanje zahtjeva za reakreditaciju. Eksperti su se uverili da fakultet pruža adekvatan nivo kvaliteta obrazovanja, a dali su i preporuke za dalje unapređenje u pojedinim oblastima.

Sumarni popis preporuka:

Standard 1. Politika obezbeđenja kvaliteta

1. Usaglasiti interna akta. Postoje terminološke neusklađenosti koje se odnose na to koja tela se bave pitanjima kvaliteta (pravilnici, strategija i ostala akta).
2. Apdejtovati i inovirati Statut po pitanju tela koja se bave kvalitetom. Nadležnosti komisija koja se bave kvalitetom nisu definisane Statuom.
3. Unaprediti šemu (Organizacija sistema za obezbeđenje kvaliteta). Dopuniti je u delu koji se odnosi na tela koja se bave kvalitetom.
4. Unapređenja pitanja u anketnom listiću:
 - a) Pitanje: Da li redovno pohađate nastavu može biti predmet unapređenja, budući da su ponuđeni odgovori samo DA ili NE. U proces analize bi trebalo da budu uključeni odgovori studenata koji su pohađali barem 50% ili više procenata nastave. Ovo bi doprinelo većem stepenu pouzdanosti dobijenih podataka.
 - b) Obim nastavnog sadržaja odgovara predviđenom fondu časova na predmetu? Moguće je da studenti ne mogu dati preciznu ocenu kod ovog pitanja (osim subjektivnog stava), odnosno mogu jedino ukoliko su upoznati sa pravilima akreditacije i predviđenim opterećenjem.
 - c) Pitanje "saradnik je bio objektivan i nepristrasan u ocenjivanju studenata" je diskutabilno. Da li saradnik ima pravo da ocenjuje?

Standard 2. Izrada i odobravanje programa

1. Kreirati knjigu predmeta za stručnu praksu na sve tri godine studija.
2. Kroz info paket (ili knjigu predmeta) precizirati šta obuhvata istraživački rad na master studijama (20 ECTS).
3. U izveštaju o samoevaluaciji korigovati broj ECTS za stručnu praksu na drugoj godini studija (treba da bude 7 ECTS prema nastavnom planu).
4. Unaprediti i apdejtovati knjige predmeta tako da noviji izvori literature budu uključeni. Dato je objašnjenje da se nastava realizuje u skladu sa aktuelnijom literaturom, ali to bi trebalo i da formalno bude uključeno u knjige predmeta. Na mnogim predmetima izvori literature su stariji od 20 godina.
5. Unaprediti i apdejtovati knjige predmeta (naročito na master studijama) tako da ishodi učenja budu u skladu sa Blumovom taksonomijom znanja.
6. Unaprediti i apdejtovati knjige predmeta tako da se ishodi učenja razlikuju na osnovnim i master studijama.

7. Konkretizovati mere za podsticanje aktivnijeg učešća studenta u programima mobilnosti.

Standard 3. Učenje, nastava i provjera znanja usmjereni na studenta

1. Uskladiti bodovanje predispitnih provjera znanja (seminarski rad) u skladu sa Pravilima studiranja kako na osnovnom tako i na master studiju.
2. Inkorporisati novi udžbenički fond u obaveznu i dopunsku literaturu. Dodatno, po uzoru na predmet Monetarna ekonomija insistirati na instruktivnoj nastavi i podsticati studente na aktivno učešće u nastavi kroz problemske zadatke.
3. Bilo bi podsticajno za studenta da mu se vrjednuje aktivnost i angažovanje u procesu učenja, kroz redovnost i interaktivno učešće na predavanjima i vježbama, kao najdominantnijim pedagoškim metodama.
4. Podsticati studente da popunjavanju anketne upitnike, kroz kreditnu stimulaciju (npr. nagraditi ih dodatnim bodovima u okviru prisustva i aktivnosti u nastavi)
5. Insistirati na instruktivnom karakteru nastave na svim predmetima u okviru osnovnih i master studija; raditi sa studentima problemske zadatke, kao najbolji vid podsticanja osjećaja samostalnosti kod studenata.
6. U cilju bolje saradnje i međusobnog poštovanja studenata i nastavnika, osim ankete i angažovanosti Studentskog parlamenta, omogućiti studentima dodatni vid anonimnog ocjenjivanja rada nastavnika (npr. sandučić za komentare).
7. Ujednačiti propisane bodovne skale za predispitne provjere znanja i postojeće bodovne skale u info listovima. Posebno obratiti pažnju na ocjenjivanje prisustva u nastavi (predavanja i vježbe), seminarske radove/domaće zadatke (0-10 ECTS bodova), kao i praktičnu nastavu sa projektnim radom (7 ECTS bodova).
8. U cilju objektivnosti u ocjenjivanju, insistirati na angažovanju više nastavnika na pojedinim predmetima.
9. U slučaju komisijskog polaganja ispita, iz Komisije potpuno izuzeti predmetnog nastavnika, zbog bojazni da bi profesor svojim autoritetom mogao da utiče na ostale članove komisije, što dovodi u pitanje objektivnost ocjenjivanja studenta.

Standard 4. Upis studenata, njihovo napredovanje kroz studije, priznavanje i sertifikacija

1. Potrebno je dodatno podsticati studente i nastavnike da učestvuju u procesu razmjene s ciljem veće prepoznatljivosti i unapređenja kvaliteta ustanove.
2. Treba dodati da su spoljni partneri veoma zainteresovani za učešće u unapređenju nastavnog procesa, kroz konstruktivne prijedloge i kreiranje modula koji su potrebni tržištu rada, pa ih treba uključiti u proces kreiranja i inoviranja studijskih programa. Fakultet bi trebalo da održava kontakte sa alumnistima u cilju uzajamne podrške i saradnje. Iako se ističe da postoji Alumni klub, mnogi alumnisti nisu upoznati sa tom informacijom.

Standard 5. Nastavno osoblje

1. Procedure za pronalaženje novih predavača bi se mogle proširiti na regrutovanje najboljih kandidata objavljivanjem međunarodnih tendera, unaprediti saradnju unutar "Adriatic" univerziteta u ovoj oblasti.
2. Podsticati šire učešće nastavnika u međunarodnoj mobilnosti.
3. Neophodno je nastojati da se nastavi i nadograđuje složenost istraživačkog rada i sticanjem novih projekata koji bi uključivali veći broj nastavnika.
4. Ojačati upotrebu inovativnih nastavnih metoda.

Standard 7. Upravljanje informacijama

1. Podaci o studentima tokom studija i razlozi napuštanja studija da se detaljnije prate.

2. Studentski časopis Menadžer da se redovno objavljuje (makar jednom godišnje) ukoliko ima potrebe za istim.
3. Animirati što veći broj studenata da popuni anketu.
4. Animirati što veći broj svršenih studenata da se priključe i aktiviraju u asocijaciju Alumni.

Standard 9. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje programa

1. Formalizirati uključivanje spoljnih aktera iz društva u praćenje promjena i ciklično revidiranje studijskih programa.
2. Izabrati i nadopuniti metode praćenja opterećenja studenata i aktivnosti koje se odnose na analizu rezultata ovog praćenja.

Standard 11. Mehanizmi akademskog integriteta i jačanja kulture integriteta

1. Preporuka komisije je da ustanova pokuša da pronađe način za veću uključenost studenata u popunjavanju evaluacionih anketa na kraju semestra. Npr. ustanova može ograničiti funkcije nekih od digitalnih alata koje studenti svakodnevno koriste dok se ne popuni evaluaciona anketa.

2. Odbijanje zahtjeva za reakreditaciju.

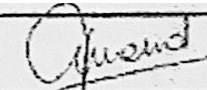
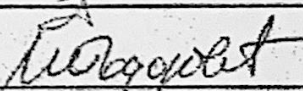
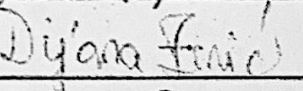
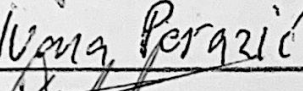
Obrazloženje:

Komisija predlaže Agenciji naknadnu kontrolu (follow-up) u naznačenom roku:

Ustanova odnosno organizaciona jedinica Fakultet za menadžment Univerzitet "Adriatik" Bar, koja je predmet ovog postupka reakreditacije, podliježe obaveznom naknadnom praćenju rada i realizacije preporuka iz Izvještaja ekspertske Komisije u skladu sa članom 17 Pravila o postupku reakreditacije ustanove visokog obrazovanja.

Datum 02.08.2024

KOMISIJA

Predsjednik	
Član	
Član	
Član	
Član	